Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 121 (16644) | 1984 оной майн 26, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

...СС-эй ОБКОМОЙ ...ЕНУМ ТУХАЙ ...ФОРМАЦИОННО ...ЭДЭЭСЭЛ

...Улаан-Үдэ городто КПСС-эй обкомой ...боложо үнгэрбэ. «КПСС-эй ЦК-гай ап...84 он) Пленумэй дүнгүүд ба тэрэнэй ...нүүдһээ болон КПСС-эй ЦК-гай Гене...кретарь нүхэр К. У. Черненкын тэндэ ...һөө үндэһэлэн, областной партийна ор... бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуу... дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асууда...эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. М. ...дхэл хэһэн байна.

...зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Улаан...мой нэгэдэхи секретарь В. С. Тимашов, ...оной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ ...уев, КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэ...тарь В. Д. Раднаев, Сэлэнгын районой ...унда һургуулиин багша Т. Д. Гомбое...Үдын авиационно заводой директор ...Кравцов, Улаан-Үдын локомо... заһабарилгын заводой изолиров... Б. Василенко, республикын гэ...министр П. Ф. Бардаханов, «Бэшүүрэй ...обеда» колхозой түрүүлэгшэ В. В. Смо...йкалиин районой 3-дахи СПТУ-гай ди... Г. Мадаев, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэ...ь Л. Р. Бартунаев гэгшэд хабаадаба.

...элсэһэн асуудалаараа пленум дэлгэ...ол баталан абаа.

...хүдэлмэридэ КПСС-эй ЦК-гай харюу...дэлмэрилэгшэ В. Л. Болобонов хабаа...

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ҮГЭЕЭ ОЙЛГОЛСОЛГЫН ОРШОНДО

Совет-корейн хөөрэлдөөнүүд майн 24-дэ Кремль соо эхилбэ.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Н. И. Рыжков, СССР-һээ КНДР-тэ байдаг элшэн сайд Н. М. Шубников;

Корейн талаһаа — ТПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Президент Ким Ир Сен, КПК-гай ЦК-гай Политбюрогой Президиумэй гэшүүн, КНДР-эй арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр О Дин У, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Захиргаанай Соведэй Премьер Кан Сен Сан, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Вице-Президент Ли Ден Ок, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Захиргаанай Соведэй Премьерэй орлогшо, КНДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Ким Ен Нам, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КНДР-эй Захиргаанай Соведэй Премьерэй орлогшо Кон Дин Тхэ, ТПК-гай ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КНДР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Квон Хи Ген хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

Совет хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэһөө К. У. Черненко Ким Ир Сениие, тэрэнэй хүтэлбэрилжэ ябаһан Корейн Арадай-Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегациие амаршалба.

Корейн Ажалай партиин хүтэлбэри доро республикын ажалшадай бэелүүлжэ байһан социалис байгуулта тухай, арадай ажахые хүгжөөлгын хоёрдохи долоон жэлэй түсэбые, ТПК-гай VI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ түйлагдаһан амжалта тухай, Урда Корейһээ американ сэрэгүүдые гаргажа, Эхэ ороноо эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн КНДР-эй правительствын гаргаһан үүсхэлнүүд тухай КНДР-эй партийно-гүрэнэй делегациие толгойлогшо Ким Ир Сен хөөрөө.

КПСС-эй хүтэлбэри доро партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһан совет арадай зохёон байгуулхы ехэ ажал ябуулга тухай К. У. Черненко Корейһээ ерэһэн нүхэдтөө мэдээсэбэ. Хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан һайжаруулха, эб найрамдал болон аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ талаар партиин стратегическэ харав шугамые бүхы совет арадай гүйсэд дүүрэнээр дэмжэжэ байһыень СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта, тэрэнэй нэгэдэхи сессиин дүнгүүд үшөө дахин тодо хурсаар баталба гэжэ К. У. Черненко тэмдэглэбэ.

Совет-корейн харилсаанай ямар байһан тухай, хараа түсэбүүд тухай һанамжануудаа хэлсэхэдэз, худалдаа наймаанай-экономическа ба эрдэм-техникын, соёлой харилсаанай амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байһандань, сэдьхэлээ ханажа байһанаа мэдүүлбэд. 1961 оной июлиин 6-да баталагдан абтаһан хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договор совет-корейн холбоо барисаае али бүхы талаарнь хүгжөөхын тула, Алас-Дурна зүгтэ эб найрамдал хангахын тула шухала удха шанартай байна гэжэ заагдаа.

КПСС-эй ба ТПК-гай харилсаае нарижуулан һайжаруулха, бүхы шатада партинууд хоорондын холбоое саашадань үргэдхэхэ шухала гэжэ хоёр тала мэдүүлбэ.

Европо, Ази, Дүтын Зүүн зүг болон Түбэй Америкэдэхи шахардуу шанга байдалай шалтагаан тухайда ниитэ нэгэн һанал бодолтой байһыень уласхоорондын асуудалнуудаар һанамжануудаа халан абалсалга батална. Сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүриие буруу һүргэхые оролдоһон США-гай захиргаанай ба НАТО-гай зонхилхы бүлэгөөрхидэй ээрхэг түримхэй политикые хоёр тала эрид бурушаагаад, Японодо дай жүрөөдэһэн ябуулгануудай үргэдхэгдэжэ, Вашингтон—Токио—Сеул гэжэ сэрэгэй-политическэ бүлэглэл байгуулхые һэдэжэ байһан ушарынь ехэ аюултай байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө сүлөөрһэн, бэеэ дааһан хүгжэлтын замда гараһан арадуудтай һанал нэгэтэй байһанаа, империализмда, ээрхэн зонхилологдо, шэнэ түхэлэй колониализмда, расизмда ба сионизмда эсэргүү, политическэ ба экономическа бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхын түлөө Азиин, Африкын ба Латиин Америкын дулдыданги бэшэ байдалтай залуу гүрэнүүдэй тэмсэлые дэмжэжэ байһан тухайдаа хоёр тала мэдүүлээ.

Мүнөө үеын уласхоорондын оршон байдалда империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудые таһалдуулха, дайн дажарые зайсуулан сараха, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай ба социальна дэбжэлтын хэрэгые хамгаалха зорилготойгоор социалис оронуудай нэгэдэлые, жагсаалые саашадань бэхижүүлхэ, мүнөө үеын революционно, демократическа, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй улам эдэбхитэй ажал ябуулгые хангаха гээшэ уласхоорондын оршон байдалда улам ехэ удха шанартай зорилго боложо байна гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Американ сэрэгүүдэй 40-өөд жэлдэ Урда Корейдэ байлгагдаһанһаа уламжалан, Корейн хахад арал дээрэхи байдалай гуримшуулагдаагүй, шахардуу шанга байһанда хөөрэлдөөнүүдэй үедэ онсо анхарал хандуулагдаа. Гадаадаһаа ямаршье хамааралсалгагүйгөөр Корее эбэй ёһоор, демократическа гуримаар ниилүүлэн нэгэдүүлхын түлөө ТПК-гай, КНДР-эй правительствын, бүхы корей арадай тэмсэлые Советскэ Союзай дэмжэжэ байһан тухай К. У. Черненко мэдүүлбэ.

Уласхоорондын байдалай үргэн олон асуудалнуудаар совет-корейн зүбшэлгын хөөрэлдөөнүүдые ходо ходо үнгэргэхэ шухала гэжэ тоологдоһон байна.

Совет болон Корейн хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд хани барисаанай, нүхэр ёһоор үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрнэ.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ТАСС
ШЭНЭ ҺОНИН

СОВЕТ-КОРЕЙН ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

Суглараашадта хани халуунаар угтагдажа, В. В. Гришин митинг дээрэ үгэ хэлэбэ. Агууехэ Ленин совет-корейн хани барисаанай үндэһэ һуурие табиһан юм гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Гадаадын дарлагшад мүлжэгшэдтэ эсэргүүгээр корей арадай эрэлхэг зоригто тэмсэл тухай дэлхэйн пролетариадай вождь ехэ хүндэтэйгөөр хэлэдэг, корей арад хэзээ нэгэтэ заабол илалта түйлаха юм гэжэ этигэдэг байгаа. Японой хархис хүсэнүүдэй корейе колониальна ёһоор дарлан мүлжэлгэ хадаа «империалис харилсаанай эгээл хүндүүлхэй, гутамшаг муухай пунктнуудай» нэгэниинь болоно гэжэ тэрэ тоолодог һэн.

Интернациональна уялгаа бэелүүлжэ, Совет Арми 1945 о ой август һарада япон империализмын гол хүсэнүүдые һамна бута сохижо, корей арадые сүлөөлхэ хэрэгтэ шиидхэхы туһаламжа үзүүлһэн байгаа.

Һүүлэй дүшэн жэлэй хугасаа соо совет-корейн харилсаанда һайн ёһо заншал тогтонхой гэжэ үгэ хэлэгшэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Манай арадуудай аша туһада, Алас-Дурна зүгтэ амгалан тайбан, аюулгүй байдал хангахын аша туһада найдамтайгаар алба хэдэг СССР-эй ба КНДР-эй хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договорто түшэглэжэ, манай хоёр ороной хоорондохи хани харилсаан хэлбэришэгүйгөөр ургажа, ургэдэжэ байна. КНДР-эй экономикодо шухала үүргэ дүүргэдэг эд бараанай эрьесые дээшэлүүлгэдэ, томо ехэ промышленна объектнүүдые хамтаараа барилгада, эрдэм, соёлой, искусствын талаар нэгэ нэгэеэ баяжуулхые совет ба корей арадуудай оролдожо байлгада энэнь элеэр харагдана.

Манай партинуудай хоорондохи харилсаан, ниитын эмхинүүдэй зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй холбоонуудай, предприятинууд болон һургуулинуудай коллективүүдэй хоорондохи холбоон улам бата бэхи боложо байна. Али бүхы асуудалнуудаар СССР-эй ба КНДР-эй хоорондохи харилсаан адли тэгшэ эрхын, али алиндань ашатай туһатай байлгын үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөгдэнэ. Тэрэ манай оронуудта социалис байгуулалтын хэрэгтэ туһална.

Нүхэр Ким Ир Сен түрүүтэй КНДР-эй делегациин алдэнай хэрэгээр СССР-тэ ерэлгэ, хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд — эдэ бүгэдэ социалис интернационализмын гол ёһонуудаар совет болон корей арадуудай хани барисаае, харилсаа холбооё саашадань бэхижүүлхэ замда шэнэ шата болоно.

КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые нягтаар тойрон жагсаһан Москвагай коммунистнууд, ажалшад экономическа ба социальна хүгжэлтын зорилгонуудые бэелүүлхын тула бүхы юумэ хэхэ, хүгжэлтэ түгэс социализмын общественные нарижуулан һайжаруулгада, аха дүү социалис оронуудай хани барисаае, харилсаа холбооё хүгжөөн бэхижүүлгэдэ хубитаяа оруулха юм гээд корей ханинартаа хэлэжэ шадаха байнабди гэжэ В. В. Гришин мэдүүлбэ.

Урда Корейһээ американ сэрэгүүдые гаргахын түлөө, өөһэдынгөө хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ арга корейнхидтэ олгохын түлөө корей арадай үнэн сэхэ тэмсэлые совет хүнүүд эдэбхитэйгээр дэмжэнэ. Хахад аралаа ядерна буу зэбсэггүй, эб найрамдалай зоно болгохо тухай КНДР-эй һанал бодолые Советскэ Союз һайшаан дэмжэнэ. Корейдэхи байдалые гуримшуулан һайжаруулхын, эбэй ёһоор нэгэдүүлхын түлөө КНДР-эй үсэд нэтэрүү тэмсэл хадаа эб найрамдалые бэхижүүлхын, дайе зайсуулан сарахын түлөө тэмсэдэг социалис оронуудай, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй хүсэлэн оролдолгонуудай шухала хубинь болоно гэжэ тоолонобди.

Социалис оронуудай бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байхын түлөө, эб найрамдалай ба социализмын аша туһада хамтын эдэбхитэй ябуулгануудай түлөө, хани барисаанай болон али бүхы харилсаа холбооной түлөө Коммунис парти, Совет гүрэн, бүхы совет арад саг үргэлжэ тэмсэнэ гэжэ В. В. Гришин үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ. Социалис Корейн түлөөлэгшэдэй хани ёһоной албанай хэрэгээр манай орондо ерэлгэ эдэ зорилгонуудта алба хэхэ байһандань найданабди.

Һүүлээрнь суглараашадта халуун дулаанаар угтагдажа, Кан Сен Сан үгэ хэлэбэ. Делегациие үнэн зүрхэнһөө, хүндэтэй халуунаар угталга, олоной хабаадалгатай энэ митинг хадаа Корейн ба Советскэ Союзай арадуудай бата жагсаалтай, хани барисаатай байлгын гэршэ жэшээ болоно гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Тэрэниие хүгжөөлгэ хоёр орондо социализм, коммунизм байгуулгые түргэдхэхын тула, Алас-Дурна зүгтэ, Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдалые хамгаалхын тула шухала удха шанартай байна.

Манай хани барисаан гүнзэгы үндэһэ баримтатай юм. Корейн арадай Эхэ ороноо сүлөөлхэдэнь совет хүнүүд ами наһаяа гамнангүй туһалаа һэн. США-гай империалис ээрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү ороноо сүлөөлгын дайнай жэлнүүдтэ, мүн дайнай һүүлээрхи һэргээлгын ба байгуулгын жэлнүүдтэ тэдэнэр манай арадай талада байдаг, моральна талаар дэмжэдэг, материальна туһаламжа үзүүлдэг байгаа. «Хоёр Корейн» байгуулха гэһэн империалистнуудай һэдэлгэнүүдые буруушаалгын, социализм байгуулхын ба Эхэ ороноо дахин ниилүүлхын түлөө манай революционно тэмсэлэй хэрэгые совет арад мүнөөшье эдэбхитэйгээр дэмжэдэг байна. Корей арад энээн тухай мартадаггүй.

Корей-совет хани барисаан хэтэ мүнхэдөө эбдэршэгүй юм. Юуб гэбэл, манай хамтын уг зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй үедэ шэрээгдэһэн дайшалхы нүхэсэлдэ ба интернациональна һаналаа нэгэдэлгэдэ тэрэ үндэһэлнэ бшуу. КНДР-эй болон СССР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон ба нэгэн нэгэндээ туһалалсалга тухай договороор тэрэ хуулитаар батадхагдаһан байха юм.

Совет арад хадаа дэлхэй дээрэ анха түрүүшынхээ социализм тээшэ зам табиха нэрэ хүндэдэ хүртэһэн баатар арад болоно,—гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжүүлбэ. Агууехэ Октябриин социалис революциин илалтаһаа хойшо үнгэрһэн далаад шахуу жэл соо тэрэ Ленинэй туг доро тэмсэлэй хүшэр хүндэ аад, алдарта зам дабажа гараа. Империалис хүреэлэлгэдэ ороод байхадаашье, совет арад дотоодын ба гадаадын ангиин дайсадай ээрхэг түримхэй һүйдхэлтэ ябуулгануудые дабажа шадаһан, элдэб шатануудтахи революционно зорилгонуудые эрхимээр бэелүүлһэн, уудам үргэн совет газар дайда дээрэ мүнөөнэй социалис гүрэниие амжалтатайгаар байгуулһан гээшэ.

Нүхэр К. У. Черненко түрүүтэй КПСС-эй ЦК-е тойрон жагсажа, совет арад политическэ хараа шугамай уг залгамжалуулан бэелүүлгые хангахын, хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан һайжаруулхын түлөө эршэтэй тэмсэл ябуулна, КПСС-эй XXVI съездын ба партиин ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэдэг байна.

Мүнөө социализм дэлхэйн системэ болонхой. Тиин тэрэниие бэхижүүлгэдэ бүхы социалис оронууд өөһэдынгөө амжалтануудаар хубитаяа оруулна гээшэ.

Империалистнуудай зүгһөө таһалдадаггүй ээрхэг түримхэй ябуулгануудтай тэмсэн, бидэ социализмын. зүүн зүгтэхи хэрэмые найдамтайгаар хамгаалдаг, Эхэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө тэмсэдэг байнабди. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ манай парти ба правительство Корейн асуудалые амгалан ёһоор гуримшуулха талаар бэелүүлжэ боломоор дурадхалнуудые найруулһан, хэлсээнэй гуримаар ороноо нэгэдүүлхын түлөө хүсэлэл оролдолгонуудые гарғаһан байгаа, гарганашье.

Мүнөө үедэ ээрхэг түримхэй ябуулгын ба дайнай империалис политикые буруу һүргэхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал аршалан хамгаалха гээшэ социалис оронуудай, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай эгээн шухала зорилго болоно. Социалис оронууд ба манай түби дэлхэйн амгалан тайбаниие хүсэдэг бүхы хүнүүд хүсэеэ нэгэдүүлжэ, ээрхэг түримхэй ябуулгын ба дайнай империалис политикатай шууд тэмсэхэ ёһотой.

Бидэ Коммунис партиин ба Совет правительствын эб найрамдалта дурадхалнууд болон үүсхэлнүүдые эдэбхитэйгээр дэмжэдэгбди. Уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха, дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулан сараха хэрэгтэ эдэ дурадхалнууд шухала хубита болоно гэжэ бидэ сэгнэдэгбди.

Аха дүү совет арадтай, социалис оронуудай арадуудтай, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй, бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй арадуудтай ба эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэй манай парти, манай арад харилсаа холбоогоо саашадаашье бэхижүүлхэ, эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даанхай байдалай, социализмын болон коммунизмын агууехэ хэрэгэй илан мандахын түлөө нэтэрүү шангаар тэмсэхэ юм, гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ Кан Сен Сан мэдүүлһэн байна.

* * *

Энэ митинг хадаа бэхижэжэ байгаа хани барисаанай ба харилсаа холбооной, совет болон корей арадуудай интернациональна һаналаа нэгэдэлгын, империализмда эсэргүү тэмсэлдэ хоёр ороной хүсэл эрмэлзэлэй нэгэн адли байлгын гэршэ жэшээ болон тодороо

(ТАСС).

АРАДАЙ ДЕПУТАТДА КАНДИДАДААР ДЭБЖҮҮЛЭГДЭБЭ

Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой хүдэлмэрилшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан боложо, тус районой Түгнын һунгуулиин 128-дахи округһоо Буряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй депутатда кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Хамтын суглаае совхозой профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ И. М. Калашников нээгээд, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Карповта үгэ үгэбэ.

Тэрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта тухай, районойнгоо ажалшадай мүнөө бэелүүлжэ байһан ажал хэрэгүүд тухай тодо тобшоор сугларагшадта хөөрэжэ үгөө. Хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха талаар байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна гээд үгэ хэлэгшэ мэдээсээ.

Удаань «Эрдэм» совхозой директор В. Д. Рычков үгэ абажа, Түгнын һунгуулиин 128-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь К. А. Албашеевые дэбжүүлхые дурадхаад, тэрэнэй намтар тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Нүхэр В. Д. Рычковой дурадхалые совхозой ахамад инженер Ц-Д. Д. Дамбиев, совхозой хүдэлмэришэн Р. И. Коденев, совхозой ахамад агроном В. П. Мин болон бусад халуунаар дэмжэбэ.

«Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан нигэжэ тогтообо: Мухар-Шэбэрэй районой Түгнын һунгуулиин 128-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь К. А. Албашеевые дэбжүүлхэ.

* * *

Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин багшанар ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан боложо, Түгнын һунгуулиин 128-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидадаар КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь К. А. Албашеевые дэбжүүлхэ тухай «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэдэй шиидхэбэриие дэмжэбэ. Тэрэшэлэн «Путь Ленина» колхозой, Һутайн совхозой ажалша коллективүүдтэ тус кандидатурые дэмжэлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд үргэлжэлһөөр.

М. ЦЫРЕНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

...ИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГАНУУД

...хүгжэлтэ түгэс социалис ... нарижуулан һайжа...аар хүдэлмэриин шуха...үүдээр ажал ябуулгын ...рограммаар партиие, ... арадые зэбсэгжүүлһэн ...ЦК-гай апрелиин (1984 ...эй шиидхэбэринүүдые ...нь бэелүүлхэ талаар ... доторнай, бүхы орон... эдэбхитэй залан шууд ...ябуулагдана.

... тодорхой заабаринуу... хүн бүхэндэ хүргэхэ ...итэ ажалшадай зохёо... үүсхэлые саашадань ... хүдэлмэриинь эрн... ...н шухала эрхэ нүхэ...

...лмэридэ бодото туһа...лхын тула КПСС-эй ...опагандистнуудай бүлэг ...дамнай ерэнхэй. КПСС-... эрдэм наукын ба һу...мхинүүдэй таһагай ин...хэр В. Л. Болобонов ...ЦК-гай апрелиин (1984 ...эй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэдхэлгын асуудалнууд» гэһэн темээр лекцинүүдые уншаха, консультацинуудые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, түүхын эрдэмэй доктор нүхэр Т. Ф. Дмитричев «СССР-эй уласхоорондын байдал» гэһэн темээр лекци хэхэ. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй академиин экономикын болон үйлэдбэри эмхидхэлгын кафедрын доцент, экономикын эрдэмэй кандидат нүхэр Ю. П. Алексеев «Мүнөөнэй шатадахи КПСС-эй экономическа политика» гэһэн темээр лекцинүүдые уншаха байна.

Ерэһэн үдэртөө нүхэр Т. Ф. Дмитричев партиин горкомдо политинформаторнуудай городской семинар дээрэ үгэ хэлэжэ, олон тоото асуудалнуудта харюусаба. Харин нүхэр В. Л. Болобонов Техническэ мэргэжэл олгохо һуралсалай республиканска управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан байна.

Үсэгэлдэр нүхэр Болобонов 14-дэхи һургуулиин, 11-дэхи ГПТУ-гай багшанарай ба һурагшадай коллективүүдтэй уулзаа. Нүхэр Т. Ф. Дмитричев авиазаводой коллективтэ, КПСС-эй обкомдо республикын партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. Нүхэр Ю. П. Алексеев прибор бүтээлгын болон локомотив-вагон заһабарилгын заводуудта лекци уншаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй материалнуудые илдхан дэлгэрүүлхын, тайлбарилхын тула республикын районуудта ерэхэ неделиин эхеэр ошохо партиин обкомой пропагандистнуудай бүлэгэй үмэнэ КПСС-эй ЦК-гай пропагандистнуудай бүлэгэй гэшүүд лекцинүүдые уншажа, заабари үгэбэ. Мүнөөдэр КПСС-эй ЦК-гай бүлэгэй гэшүүд городой партийно-ажахын эдэбхитэдэй урда, мүн Прибайкалиин районой үзэл сурталай эдэбхитэдэй семинар дээрэ лекци уншахаар түсэблэгдэнэ. Гадна КПСС-эй ЦК-гай эрдэм наукын болон һургуулиин эмхинүүдэй таһагай инструктор нүхэр В. Л. Болобонов Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай багшанар, профессорнүүдтэй уулзаха, харин Т. Ф. Дмитричев «Горячинск» курортдо СССР-эй уласхоорондын байдал тухай лекци уншаха байна.

Ерэхэ неделиин эхинһээ КПСС-эй ЦК-гай пропагандистнуудай бүлэг республикын районуудта гаража, ехэ хүдэлмэри ябуулха байна. Жэшээлбэл, майн 28-да нүхэр В. Л. Болобонов Сэлэнгын ба Хяагтын районуудта, нүхэр Т. Ф. Дмитричев Зэдын ба Захааминай районуудта, нүхэр Ю. П. Алексеев Хориин ба Хэжэнгын районуудта ошохо. Тэдэнэр хүдөөгэй ажалшадай урда лекцинүүдые уншаха, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, районуудай үзэл сурталай эдэбхитэдтэ туһаламжа үзүүлхэ байна.

Ю. БОЛДОНОВ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

«РСФСР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет соёлой талаар габьяатай байһанайнь, олон жэлдэ үрэ түгэсөөр ажаллаһанайнь түлөө «РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Буряадай АССР-һээ

Лисова Римма Андреевнада — Хориин районой нэгэдэмэл библиотечнэ системын директор.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1984 оной майн 23.

ШАГНАЛ

Хүгжэмэй искусствын талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай оперын дуушан, Буряадай АССР-эй габьяата артист Борис Иванович **Петюгтэ Буряадай АССР-эй арадай артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

Хүгжэмэй искусствын талаар габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай оперын дуушан Станислав Степанович **Павленко Буряадай АССР-эй габьяата артист** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХҮН БҮХЭНДЭ ОЙЛГУУЛАН

Үнэн сэхээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрилтэ, нинтын аша туһада хүдэлхэ шухала гэһэн тодо һонор мэдэрэлые хүн бүхэндэ нэбтэрүүлхэ гээшэ бүхы ажалта түйлалтануудаймнай үндэһэ һуури мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июнин (1983 он) Пленум дээрэ тэмдэглээ һэн. Ажалай хүмүүжүүлхы удха шанар айхабтар ехэ, сэгнэшэгүй юм. Ушарынь гэхэдэ, имагтал ажалдаа үедөө хүн эрхим һайн арга шадабараа харуулдаг, хүсэл эрмэлзэлээ хэтүүжүүлдаг, зохёохы шадабаряа хүгжөөдэг шуу.

Байгша жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэриие агротехническэ эгээл зохид болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэхын тула манай колхозой партийна комитет механизаторнуудай тариалан дээрэ хүдэлдэг бусад ажалшадай дунда ябуулагдаха нинтэ-политическэ хүдэлмэриие үндэр хэмжээндэ эмхидхэхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан юм. Тэрэнээ бэелүүлхын тула энэ хүдэлмэридэ хабаадажа байһан бүхы хүн зониие үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлхэ хэрэг хангаха комплексно түсэб баталһан байна. Саашадаа энэл түсэбэй ёһоор хүн зоной дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа гээшэ.

Парткомой шиидхэбэреэр юһэн хүнһөө бүридэһэн үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулха бүлэг эмхидхэгдэнхэй. Тэрэниие үзэл сурталай хүдэлмэриин талаар парткомой секретариин орлогшо, нютагай больницын фельдшер Л. Г. Бобкова толгойлно. Тус бүлэгтэ «Знание» бүлгэмэй нютагай эхин эмхиин түрүүлэгшэ С. А. Усачев, сельпогой түрүүлэгшэ Г. Н. Усольцева, соёлой байшангай директор Г. И. Калинин, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшангые даагша Г. И. Пежемская гэгшэд ороно. Эдэнэр түсхай графигай ёһоор, хабарай тарилгада хабаадагшадые комплексно гуримаар хангана.

Гадна тус бүлэгтэ дүрбэн хүнһөө бүридэһэн пресс-центр ородог юм. Тодорхойлходо, энэ пресс-центр колхозой түрүүлэгшэ Ю. П. Седов, профкомой түрүүлэгшэ Г. К. Бобкова, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь В. Ащенков болон ажахын ахамад экономист Н. С. Шехина гэгшэдһээ бүридэнхэй. Эдэнэй уялга тон ехэ, харюусалгатайшье юм. Жэшээлхэдэ, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан бригада болон звенонуудай сүүдхын туршада хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые тракторно-таряан ажалай бригада бүхэндэ табигдаһан агроном-тоологшодһоо пресс-центрэйхид үглөө бүхэндэ эртүүр суглуулаад, бултадаа шэнжэлэн тооложо үзэнэ, али бригадын, али звеногой халаанайнгаа даабариие хэр зэргэ дүүргэһые тодоруулна, хэнэйнь хэдыдэхи һууриda гараһые элирүүлнэ. Удаань тэрээнээ дары түргэн машинкаар олон хэһэгээр сохюулаад, полевой стануудта тараана.

Хабарай тарилгын хүдэлмэриин халуун хаһын үедэ полевой станууд хадаа нинтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха түб болодог гээшэ аабза. Ушар иимэһээ бидэ полевой стануудые заһабарилха, сэбэрлэхэ ба шэмэглэхэ хэрэгтэ эртэһээ һанаа табиһан байнабди. Колхозоймнай бүхыдөө полевой табан стан бии. Эндэ механизаторнуудта халуун эдеэ бэлдэгдэнэ. Ажалай һүүлээр амарха ба унтаха таһалгануудһаа гадна, станууд бүхэндэ нинтэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб, худалдаа наймаанай, соёлой болон медицинын талаар хангалтын графигууд үлгэгдэнэ. Мүн лектор, политинформатор болон агитаторнуудай үнгэргэхэ хөөрэлдөөнэй темэнүүд бэшээтэй байха. Эндэ тракторно-таряан ажалай бригаданuудай абаһан социалис уялга, мүрысөөнэй гурим, хүдэлмэриинь түсэб болон бусад самбарта хадаатай байдаг. Столнууд дээрэнь байһан газетэ, журналнууд үдэр бүхэндэ шэнэлэгдэнэ.

Бодото дээрэ полевой стануудта ямар хүдэлмэри ябуулагданаб гэжэ богонихоноор хөөрэһүү. Пресс-центрэй согсолон гаргаһан сүүдхын хүдэлмэриин дүнгүүдые түрүүлэгшэ, парткомой секретарь, профкомой түрүүлэгшэ, комсомолой комитедэй секретарь, ахамад мэргэжэлтэд болон бусад бригада болон звено бүхэндэ абаашажа, «Пресс-центр мэдээсэнэ» гэһэн гаршагтай самбарта үлгэнэ. Удаань тэдэнэр өөһэдөө политинформатор гү, али агитатор байһан тула хабарай тарилгын хүдэлмэриин дүнгүүдээр хөөрэлдөө үнгэргэнэ, мүн район, республика болон орон дотор боложо байһан шэнэ һонинуудые, хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүдые дуулгана. «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин гэшүүд лекци уншана.

Табан хоногой дүнгүүдээр илаһан бригада гү, али звенодо дамжуулгын улаан вымпел барюулагдана, тэрэнэй хүндэлэлдэ колхозой түб тосхондо «Ажалай алдар солын» улаан туг хиисхүүлэгдэнэ. Мүн лэ табан хоногой дүнгүүдээр профкомой түрүүлэгшэ ба комсомолой комитедэй секретарь «дайшалхы» болон «сахилгаан хуудаһа бригада бүхэндэ эльгээдэг гуримтай. Тэдэнэрэй хүдэлмэридэ полевой стануудые даагшад, агитаторнууд туһалдаг юм. Байгша оной хабарай тарилгын хүдэлмэриин үедэ Еловкын (даагшань Л. И. Ларионова), Заринин (Г. И. Калинин) полевой станууд эгээл һайнаар хүдэлнэ. Харин агитаторнуудай дундаһаа Еловкын полевой станай агитатор Г. М. Нефедьева, Түнхэнэй — В. Д. Ащенков гэгшэд эдэбхи үүсхэл гаргаба.

Тэрэшэлэн полевой стануудта депутадай болон арадай хиналтын постнууд һайнаар хүдэлнэ. Манай механизаторнууд Түнхэнэй сельсоветэй [illegible] депутат Н. И. Томиловай, Түнхэнэй соёлой байшангай директор [illegible], Түнхэнэй участковэ больницын хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй [illegible] полевой стануудаар [illegible] комплексно гуримаар таһалгарагдаад хангагдаг байна [illegible].

Бидэ таряан ажал бүтээхэ хамтын подрядай гурим нэбтэрүүлһэн тула ойлгуулалгын ехэ хүдэлмэри ябуулһан байнабди. Илангаяа манай партийна организациин коммунист болон мэргэжэлтэ бүхэн энэ хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадалсаа бшуу. Мүнөө жэл манай колхозой тракторно-таряан ажалай дүрбэн бригада хамтын подрядай гуримда оронхой. Иимэ гуримаар хүдэлдэг коллективүүдтэ ажалай бүтээсэ һураггүй дээшээ байна, бүхы юумэн алмагдана, арьбалагдана. Энэ дүй дүршэлэй эгээл үнэтэй юумэниинь гэхэдэ, тэрэ хүмүүжүүлгын тон ехэ удха шанартай хэрэг. Эндэ ажалай журам бэхижэнэ, хүнүүд бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйгээр хандана, хүдэлмэреэ саг болзор соонь, һайн шанартайгаар бүтээхын тула бултадаа нинтэ нэгэн эрмэлзэлтэйгээр, харюусалгатайгаар хүдэлнэ.

Иимэ эмхидхэлэй хүдэлмэри шууд ябуулһанай ашаар юу түйлаабибди? Мүнөө хабар манай колхоз 4920 гектар ороохото, 2800 гектар тэжээлэй ургамалнуудые, 270 гектар хартаабха тариха түсэбтэй байһан юм. Эртынгээ ороохото ургамалнуудые гэхэ гү, али 1644 гектар дээрэ шэниисэ, 791 гектар горох, 65 гектар хара таряа майн 12-то, бусад ороохото ургамалнуудаа майн 20-до тарижа дүүргээбди. Мүн хартаабхаяашье саг соонь һуулгажа үрдибэбди. Тиихэдэ тэжээлэй ургамалнуудай тарилга майн 25 болотор үргэлжэлөө һэн.

Мүнөө жэл манай колхоз бүхыдөө 82000 центнер орооһо, 27000 центнер хартаабха, 157000 центнер силос дарагдаха, 4000 центнер овощ, 10000 центнер түмһэтэ ургамалнуудые хуряажа абаха гэһэн үндэр социалис уялга абанхай юм. Эдэ уялгануудаа хүсэндэнь хүргэхын тула механизаторнууд, поли дээрэ ажалладаг бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһанай, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар ерээдүйн баян ургасын үндэһэ һуури табибабди гээд бодомжологдоно.

А. БАГУЛОВ,
Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь.

Нинтын автомобильна транспортын хүдэлмэрээр һонирхохогүй хүниие — ажахын хүтэлбэрилэгшые гү, али эмнэлгын ажалтан гээшые — олохонь мүнөө үедэ хомор байха. Хото городойшье, хүдөө нютагайшье хүн зоной ажабайдал транспортын хүдэлмэритэй нягта холбоотой, тэрэнһээ тон ехээр дулдыдаг болонхой гээшэ.

Тиимэһээл манай ороной автомобильна транспорт хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, ажалайнгаа бүтээсые, ашаа болон пассажирнуудые зөөхэ хүсэеэ улам ехээр болгожо байна. Жэшээлхэ хэлбэл, юндэхэн, арбадахи табан жэлнүүдтэ, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын гурбан жэл соо республикын гүрэнэй автомобильна парк 1,5 дахин, тэрэ тоодо ашаанай машинанууд 43,5 процентээр олоширһон байха юм. Тиихэдэ тэрэнэй ашаа зөөхэ хүсэниинь 82 процентээр дээшэлээ.

1983 оной байдалаар харахада, республика дотор арадай ажахын ашаа автомобильна транспортаар зөөлгэ 125 миллион тоннодо хүрэһэн байна. Жэл бүри 100 миллион гаран пассажирнууд зөөгдэнэ. Буряад ороной харгы замуудаар мүнөө олон мянгаад ашаанай машинанууд, 2200 гаран автобус, 250 такси табилуулна. Тэдэнэр 1100-гаад автопредприятинуудта нэгэдхэгдэнхэй.

Гэбэшье автомобильна транспортын хангалтагүйгөөр хүдэлдэг тухай, автомашинануудай дуталдадаг тухай бидэ саг үргэлжэ хөөрэлдэхэ баатай болодог гээшэбди. Республикын эгээл томо автотранспортна предприятинуудай ажалые хаража үзэхэдэ, арадай ажахын ашаа зөөлгын хэмжээн һүүлэй 2—3 жэл соо нэгэл хэмжээндээ тоггтошонхой. Пассажирнуудые зөөлгэшье үлүү һайн байдалтай бэшэ. Энэ хадаа жэл ерэхэ бүри урган хүгжэжэ байһан арадай ажахын эрилтэдэ харюусанагүй. Һүүлэй хэдэн жэл соо республикын автопредприятинуудай машина бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлээшье һаа, энэнь имагтал хүндэ ашаанай, хүсэтэ автомашинануудай олоширһоной ашаар түйлагдана. Энэшье дүн орон доторхи байдалһаа холо доогуур. Жэшээлхэдэ, автомобиль бүхэнэй бүтээсэ РСФСР-эй Автомобильна транспортын министерствын дүнгөөр 1240 тонно байбал, Буряадай автотранспортна управлениидэ 1130 тонно болоно. Харин ажахынуудай автотранспортын бүтээсэ 1,5—3 дахин

ХҮДЭЛМЭРИИЕНЬ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХА

доогуур байха юм.

Эдэ бүхы дутагдалнуудай ушар шалтагааниие элирүүлжэ, КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1983 оной август һарада гараһан «Арадай ажахыда автомобильна транспорт хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, автомобильна транспортаар ашаа зөөлгые нэмэжэ худалаар бэшэлгэтэй тэмсэл шангадхаха ба түлишэ-тоһодолгын материалнуудые алмалга хангаха тухай» тогтоол бэелүүлхын тула КПСС-эй обкомой даабаряар республика дотор түсхай шалгалта үнгэргэгдэһэн байна. Тиигэжэ автомашинаар ашаа зөөлгын мүнөөдэрэй байдал, республикын зарим хүгжэнги районуудай автомобильна транспортын хэр бэлэн байһаниинь элирүүлэгдээ.

Тиигэжэ эдэ дүнгүүдые хаража үзэхэ зорилготой республикын автомобильна транспортын эдэбхитэдэй суглаан һаяхан боложо үнгэрбэ. Энэ суглаанда гансашье нинтын хэрэглэмжын томодхогдомол автотранспортна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, мүн ажахынуудай транспортна хүдэлмэрилэгшэд, районуудай хүтэлбэрилэгшэд уригдаһан байха юм.

Суглаае КПСС-эй обкомой секретарь В. Ф. Лысов хүтэлбэрилөө. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Р. Д. Даржаев элидхэл хэбэ. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгые «Бурятавтотранс» нэгэдэлэй начальник В. Н. Инкеев түрүүлэн эхилжэ, нинтын хэрэглэмжын автомобильна транспортын хүдэлмэри тухай иигэжэ хэлэбэ:

— КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор нинтын хэрэглэмжын транспортые 1985 он болотор бүхы транспортын 32 процент болотор олошоруулха зорилго табигдана. Манай республикада нинтын хэрэглэмжын транспорт оройдоол 8 процент болодог юм. Тиимэһээ ашаг үрэ багатай жэжэ авто-ажахынуудые томо автотранспортна предприятинуудтай нэгэдүүлхэ шухала.

Томодхогдомол автотранспортна предприятинуудта ашаа зөөлгын хүдэлмэри гаргэа багатангаар эмхидхэгдэхэ, түсэблэлгэ һайжарха, запчаснуудай болон түлишэ-тоһодолгын материалнууд зүбөөр хубаарилагдаха байна бшуу. Тэрэнэй тула манай нэгэдэлдэ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ талаар түсхай комисси эмхидхэгдэнхэй. Тэрэ комисси ашаанай автотранспортын хүдэлмэриин эрхэ байдал, автотранспортнигууд болон захилшадай хоорондын харилсаа холбоон гэхэ мэтэ асуудалнуудые шэнжэлнэ.

Олонхи ажахы болон эмхи зургаанууд өөрын автомашинануудтай аад, нинтын автотранспорт хэрэглэхэ түлишын лимидтэй байдаг. Эндэ түлишэ хулгайлха, жолоошодто үлүү бэшэхэ ушар олон. Машинануудай спидометрнүүдые зорюута эбдэдэгшье ушарнууд бии.

Гадна ашаа зөөлгэдэ контейнернүүдые хэрэглэхэ, олонхи захилшадай харгы һайжаруулха, ашаалалга-буулгалгын хүдэлмэриин эмхидхэл һайжаруулха, документнүүдые зүбөөр хэхэ шухала.

Автотранспортна предприятинуудай хүдэлмэриие партийна талаар ударидалгын асуудал тухай, коллективэй амжалтада коммунистнуудай яажа нүлөөлдэг тухай ашаанай автотранспортна 3-дахи предприятиин партийна организациин секретарь Т. М. Маслов тодорхойгоор тогтон хөөрэбэ.

— Ажалай бүтээсэ түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмээжэ хямдаруулха гэһэн партиин уряае бэелүүлхэ хэрэгтэ бидэ, автомобилистнүүдшье өөрынгөө хубитые оруулха байнабди. Тиимэһээ энэ зорилгын хэды хүшэршье һаань, бидэ социалис уялганууд соогоо оруулаанхайбди. Тиин энэ зорилгын дүүргэлтэ нэн түрүүн коммунистнуудай харюусалгада даалгагдана.

Мүнөө бүхы харюусалгата участогуудта коммунистнууд хүтэлбэрилэгшэдөөр томилогдонхой. Тэндэхи партийна бүлэгүүд эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ажалшадай дунда саг үргэлжэ ябуулдаг юм. Гадна тэдэнэр өөһэдөө үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Коллектив дотор гараһан үнэтэ үүсхэлнүүдые заатагүй коммунистнууд гү, али тэдэнэй толгойлдог коллективүүд гаргаһан байдаг. Тиигэжэ, жэшээнь, һаяхан үнгэрһэн коммунис субботнигой үдэр алмагдаһан бензинээр хүдэлхэ үүсхэл коммунистнууд гаргажа, тэдэниие олон жолоошоднай дэмжээ һэн. Залуу коммунист А. Н. Ласточкинай эмхидхэһэн комсомол-залуушуулай бригада мүнөө автоколонныңгоо түрүүшүүлэй зэргэдэ нэрлэгдэдэг болонхой.

Ажал эмхидхэлгын түрүү дүй дүршэл бригадна подрядай гурим гээд хэндэшье мэдээжэ. Энэ гуримые манай предприятида нэбтэрүүл-

«АЛТАН РЕЛЬС» ХАБСАРАГДАБА

Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Вячеслав Бритиковэй хүтэлбэрилдэг бригада арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байнхай. Сүүдхэдэ 1200 метр рельсдэ шпала холбон хадаха даабарияа 1500—1700 метртэ хүргэнэ. Тус бригадын бүхы хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлһэн дээрэһээ А. Бондариин хүтэлбэрилдэг бригада түмэр харгын рельс табиха хүдэлмэриие урагшатайгаар бэелүүлнэ. Жэлэй эхинһээ 32 километр рельс табигдаад байна. Витим мүрэн хүрэтэр 34 километр рельс табиха үлөө. В. Бритиковэй бригада жэлэй эхинһээ 67 километрэй зайда хүрэхэ шпалануудые рельсдэ хадаа гэхэ гү, али Витим мүрэнэй эрьедэ табигдаха «алтан рельс» уржадэр хабсарагаба. Ажалай илалтада зорюулагдажа Северо-Байкальск хотодо баярай митинг үнгэргэгдөө. Энэ митингые барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын парткомой секретарь П. Е. Баранов нээжэ, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын эрхилэгшэ Социалис Ажалай Герой Ф. В. Ходаковскийдо үгэ үгэбэ.

— Удаань В. Бритиков үгэ хэлэхэдээ, Сюльбан хүрэтэр үшөө 80 километрэй зайда рельсдэ шпала холбон хадахабди,— гэжэ мэдүүлээ. Хахад жэлэйнгээ даабариие хоёр һараар урид дүүргээбди. Жэлэйнгээ даабариие мүн лэ болзорһоонь холо урид дүүргэхэбди,— гэжэ нүхэдэйнгөө зүгһөө тэрэ суглараагшадые найдуулба.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай корр.

УРЛАН НАРИЖУУЛАГШАД АМЖАЛТАТАЙ

Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехэй урлан нарижуулагшад 1983 ондо хэдэн мянгаһ түхэригэй экономическа ашаг үрэтэй дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар заводойнгоо цехүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, хүндэтэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм.

Байгша оной эхинһээ тэдэнэр урлан нарижуулгын 23 дурадхал оруулаанхай. Тэдэнэй 10 дурадхалынь нэгэдэхи кварталда үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 9471 түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгөө. Тиигэжэ тэдэнэр нарижуулгын талаар нэгэдэхи кварталай түсэбөө 180 процент дүүргэжэ шадаһан байна. Цехэй урлан нарижуулагшадай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн дурадхалнуудынь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, материалнуудые ал-маха болон үйлэдбэриин олонхи процессүүдые һайжаруулха талаар нүлөө үзүүлнэ.

Цехэй эдэбхитэй урлан нарижуулагшад С. И. Маковей, А. А. Бурдуковский гэгшэд хэрэгһээ гараһан шурэб болон бусад зүйл-

Хойто-Муяын тоннельдэ 11-дэхи тоннельнэ отряд БАМ-ай түрүүшын үдэрһөө хүдэлнэ. Тус отрядта табан бригада тоологдоно. Николай Иванович Князевай, Юрий Иванович Ширимскиин, Михаил Емельянович Брянцевай хүтэлбэрилдэг бригаданууд һарын туршада 160—170 метр тоннель малтана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: проходчик М. Е. Брянцев.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА 84

ХҮНТЭЙДЭ ХҮЛГӨӨТЭЙ

Баргажанай РАПО-гой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. А. Будаев хүнгэн автомашинаяа тарялангай полиин захаар гүйлгэхэ зуураа:

— Нютагаймни хамаг зоной ажабайдал, наһамни энэ Хүнтэйтэй таһаршагүй холбоотой юм. Хүдэлжэ эхилһэн сагһаа хойшо бүхы хабарнуудые эндэл угтадаг хүмби. Энэл Хүнтэйдөө агрономоор, олохон жэлдэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлэгдөө. Мүнөөшье хүдэлмэримни энэ дайдатай холбоотой гээшэ ааб даа, — гэжэ хажуудахи нүхэртөө тайлбарилан ойлгуулна.

Владимир Ампиловичтай үнихэнэй танилби. Хүнтэйн талаар нэгэтэ бэшэ суг ябагдаһаншье ааб даа. Тиимэһээ хөөрэлдөөмнай энэл дайдахи хүнүүдэй ажал хэрэг тээшэ хадуурна.

— Хүнтэйдэ хабарынь адли байдаггүй. Мүнөө жэл бэшэнһээл өөрсэ илгаатай хабар боложо байна, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ. — Тарилгада орохо үедэмнай Хүнтэйн тарялангай иимэ шииг нойто ехэтэй байһыень һананагүйб. Үнгэрэгшэ жэлэй гансал август, сентябрь, октябрь һаралнуудта 260 миллиметр бороо ороо юм. Энэмнай манай Баргажанда ородог шииг нойтоной жэлэйнь нормо гээшэ.

— Теэд нёдондо бүхыдөө хэды шэнээн байгаа юм? — гээд һонирхоноб.

— Дүрбэн зуун далан миллиметр... Хоёр жэлэй нормо шахуу. Һайниинышье һайн гэхэдэ, гол, горходнай үерлэжэ, нилээд тухашаруулаа гээшэ.

Хүнтэйн таладахи нэгэ ехэ хүнхэр соо түхеэрэгдэһэн полевой станай гэр байранууд урдамнай харагдаба. Эндэ Хилганын, Уланай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай Хүнтэйдэхи тракторна бригадануудай суглаан тэрэ үдэр зарлагдаһан байгаа юм.

Суглаанай эхилхэһээ урид Хилганын колхозой ахамад агроном Ч. Р. Доржиевтай, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Д. Р. Раднаевтай уулзабабди.

Энэ бригадын полевой стан дээрэ гурбан колхозой механизаторнуудай хабарай тарилгын урда тээхи суглаан эндэ болохоор зарлагдаһаниинь уданшьегүй элирээ һэн.

Эндэхи харюусалгата ажалдаа түгэс бэлэдхэлтэй байба. Тарилгын оньһон техникэ бэлэн болонхой. Уданшьегүй эндэ моторнуудай сортоотой абяан зэдэлжэ, ажалай халуун амисхаал эли үзэгдэжэ эхилбэ. Бүлэг механизаторнууд «ДТ» түхэлэй тракторнуудтаа агрегадуудые тааруулан шагтагалжа, дүтын тарялан дээрэ түрүүшын мүрнүүдые гаргажа эхилбэ.

— Энэмнай туршалга гээшэ, — гэжэ агроном Доржиев мандаа ойлгуулба. — Үглөөдэрһөө бүхы агрегадуудаа гаргахамнай. Үшөө хүйтэн байна гэжэ һууха саг һалаа, тарялангайн шииг нойтоёо алдагүйдэ, хүрьһыень тарилгада бэлэн болгохомнай,— гэбэ.

Агрономой тобшо тэдыгээр колхозойнгоо таряашадай мүнөө жэлэй зорилго, ажалайнь эмхидхэл, нёдондо түйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэхэдэнь, эндэхи ажалшадай ехэ оролдолго элеэр харагдахадал гээ һэн.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Хилганын таряашад ороохото ургамалнуудай гектар бүриһөө 14,2 центнер ороохо хуряажа абаа юм. Мүнөө жэлдэ энэ амжалтаяа арьбадхаха зорилго табинхай. Нёдондо хүдэлжэ эхилһэн бригадна подрядай онол аргые улам үргэн дэлисэтэй болгохо, механизатор бүхэнэй харюусалга бүри дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулганууд баталагданхай. Хамтын подрядай бүри дээгүүр аша үрэтэй байхын тула эндэхи тарялангай поли бүхэндэ севооборот нэбтэрүүлэгдэхэ, агротехническэ хүдэлмэри саг болзор соогоо баталагдаһан түсэбэй ёһоор хэгдэхээр хараалагданхай. Тарилгын агрегадууд минеральна үтэгжүүлгэ заатагүй хүргэһэндэ оруулалсаха байна. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд соо элеэр тэмдэглэгдэнэ. Колхозой таряашад бүхыдөө 37 мянган центнер ороохо хуряажа түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана.

Хабарай нара, һалхинда хүрилһэн шарайтай, уринаар миһэрһэн табяад гаран наһанай энэ хүн үнинэй танил мэтээр харагдаба. Үе сагайнгаа шэнжэ бэедээ шэнгээһэн ажалша хүдэр эдэ хүнүүд нэгэл өөһэдынь янзаар үзэгдэдэг. Олон соохоо элеэр илгаран харагдадаг өөрсэ шэнжэ түхэлтэй эдэниие түрүүшын танилсалгаһаа хүндэлдэг байһамнай гайхалтай бэшэ. Эдэ хүнүүднай дайнай жэлнүүд соо ажалай хүндэ хүшэоые үхибүүн бэе дээрээ даажа абаһан зон шуу.

— Иигээд лэ эхилхэмнай гээшэ, — гэжэ Далай Ринчинович хөөрөөгөө эхилбэ. — Ургаса мүнөө жэлдэ ямар байхаб гэнэ гүт? Һайнаар хүдэлбэлнай, баян ургаса абтаха, — гэбэ.

Далай Ринчинович дайнай жэлнүүдтэ эдирхэн наһандаа трактор жолоодожо эхилһэн юм. Һандаралдэ ороһон ажабайдалаа һэргээн бодхоолгын үедэ, 1948 ондо, колхозойнгоо тракторна бригадын бригадираар томилогдоо. Тэрэ гэһэн сагһаа Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Далай Ринчинович Раднаев гушан зургаадахи хабараа Хүнтэйнгөө тарялан дээрэ угтахань.

— Мүнөө нэгэшье үдэр, гансашье час гээнгүйгөөр паараа борнойлжо, шииг нойтыень барижа абаха болонобди, — гэжэ тэрэ агрономдо ехэ эрилтэтэйгээр хандан хэлэнэ. — Намарһаа һайн шииг-тэй тарялнаймнай хүрьһэн хальһатажа захалба. Тиимэһээл эгээл богони болзор соо агрегадуудаа һаадгүй ябуулха ёһотойбди.

Бригадирай эдэ үгэнүүд бүрил хүсэтэйгөөр, этигэл дүүрэнээр, хүн бүхэнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр олоной дунда, механизаторнуудай суглаан дээрэ уряа мэтээр дуулдаа һэн.

Энэ суглаанда хабаадалсаһан, КПСС-эй Баргажанай райкомой, нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров дүй дүршэлтэй бригадирта хандажа:

—Далай Ринчинович, бригадна подрядай ямар эмхидхэлтэй байха тухай һанамжаяа хэлыт, — гэхэдэнь, тэрэнэй хэлэхэ, дурадхаха юумэн үнинэйл досоонь бүрилдэшэһэн байжа, шашаг олон үгэгүйгөөр хөөрөө һэн.

Эгээл түрүүлэн бригадир олоной анхаралые ажалай эмхидхэлдэ хандуулба. Эндэ жааханшье юумэн анхарагдангүй үнгэрхэ ёһогүй. Нэн түрүүндэ бригадын бүридхэл. Механизатор бүхэн агротехникэ һайн мэдэхэһээ гадна ямаршье түхэлэй трактор, комбайн, автомашинада хүдэлжэ шадаха зэргэтэй. Тэрэ слесарэар, наладчигаар хүдэлмэрилхэ арагатай байха болоно. Техникээ тон һайнаар ашаглажа, дүүрэн хүсэн соонь хүдэлгэжэ, халаанайнгаа нормые хододоо үлүүлэн дүүргэхэ эрилтые нангинаар сахиха ёһотой. Үдэр бүхэнэйнгөө даабариие механизатор бүхэн тон һайнаар ойлгожо, ехэ харюусалгаяа

Совет орон дотор

АЖАЛАЙ ЕХЭ ИЛАЛТА

ЧЕРНИГОВ. Ехэ ашаанай автомобильнуудай, комбайнуудай, бусад машинануудай покрышка үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг бүд гаргадаг эндэхи «Химволокно» гэжэ нэгэдэлэй коллектив ажалай илалта түйлаба. Һаяхан эндэ 1 миллиард дүрбэлжэн метр бүд нэхэгдэбэ. Бүд нэхэгшэ М. Котина станок дээрээ тэрэниие нэхээ. 25 жэлэй саада тээ тэрэ эгээн түрүүшүүлэй тоодо Полесиин химическэ ехэ предприятида ерэһэн намтартай.

Тиихэдэ синтетическэ утаһанай комбинат сүүдхэ соо 3 мянган дүрбэлжэн метр бүд нэхэдэг байһан. Мүнөө химигүүд 70 дахин ехэ бүд үйлэдбэрилдэг болонхой. Продукциин шанаршье нилээд һайжараа.

ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭ БААТАРШАЛГА

ТЕРНОПОЛЬ. Украинын баруун областьнуудһаа гараһан Советскэ Союзай Геройнууд тухай домоглон хөөрэһэн «баатаршалгань хэтэдээ мүнхэ» гэһэн суглуулбари республиканска «Каменяр» гэжэ хэблэлдэ барлагдан гараба. Т. Костюшкын нэрэмжэтэ польско ябаган сэрэгэй нэгэдэхи дивизиин автоматчигуудай ротын буудагша рядовой Анель Кживоньдо очеркнуудай нэгэниинь зорюулагданхай.

Зэбсэгэй талаар совет-польско нүхэсэлэй хүшөөгэй Рязаньда нээлгын баяр ёһолол дээрэ ПОРП-ын ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ярузельский ба КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал Д. Ф. Устинов үгэ хэлэхэдээ, 18 наһатай эрэлхэг зоригтой басаганай нэрые дурдаа һэн. Анель Кживонь манай басаган гээд дүрбэн арад нэгэн доро тоолодог. Энэнь үнэхөөрөөшье тиимэ юм. Поляк эһэнай энэ басаган Украинада түрэжэ ехэ болоһон, ородуудай Канск хотодо хүдэлһэн, харин баатаршалгаяа Белоруссиин газар дээрэ гараһан байгаа.

1943 оной октябриин 12-то Польско дивизиин түрүүшынгээ байлдаанда ороходо, бүлэг басагад штабай машиные үдэшэжэ ябаа ха. Тэдэнэй дундаһаа Анель эгээл ехэнь байһан байгаа. Гэнтэ огторгойдо хоёр немец бомбардировщик бии болоод, бомбын тэһэрхэ дуулдаа һэн. Документнүүдтэй ашаанай машина галдежа эхилээ. Рядовой Кживонь бүхы документнүүдые машина дээрэһээ абажа хаяагүйдөө, тэндэһээ буугаагүй. Тиинһээр байтарнь шэнэ бомбо хаягдаа.

Наһа бараһан хойнонь Анельдэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо юм. Польшын үндэр дээдын шагнал— «Виртути Милитари» орден тэрэндэ олгогдонхой.

ЕХЭ АШААНАЙ СОСТАВ ЗАМДА

ЧАРДЖОУ. Дунда Азиин түмэр замай машинистнууд нэгэ рейс хэхэдээ, 375 вагон Узбегэй Ургенч хотодо жолоодожо асараа. Поезд 6 километр ута, 31 мянган тонно шэгнүүртэй юм.

Дунда Азиин түмэр замууд дээрэ эгээ түрүүлэн Чарджоугай отделениин түмэр замшад хоёр, гурба дахин ута ехэ ашаанай поезднуудые ябуулдаг болоһон байна. Дунда Азиин урдахи районуудай болон ороной түбэй районуудай хоорондохи ашаа зөөлгын горитой хубиин бэелүүлэгдэдэг эгээл хүшэр хүндэ участогые тэдэнэр хангадаг. Жэлэй эхинһээ хойшо поездын дундуур шэгнүүр 42 тонноор ехэ болоо юм.

(ТАСС).

АН ЕХЭ ХҮСЭЛ

«Лагерьта» гэhэн поэмэ, «Бишыхан хонишон» (1953 — 1956 он), «Одохонууд», «Хонишон хүбүүн» гэhэн номууд гараа.

1960 — 1970-аад онуудта Арсалан Жамбалоной зохёохы ажал үргэн дэлисэтэй гэзэр хүгжөө. Поэт үхибүүдтэшье, ехэшүүлдэшье зориюулhан поэмэ, шүлэгүүдые, рассказай согсолборинуудые гаргаа.

Эдэ номууд соогоо поэт түрэл нютагайнгаа байгаалиие, үргэн талын үнгэтэ сэсэгүүдые, ой тайгын байлигые магтан, hайхашаан дуулана. Зүгөөр поэт харабан юумэеэ зурадаг зурагшан бэшэ. Нэн түрүүн арад зонойнгоо ажал хэрэг, агууехэ байгаалитай анда нүхэд байhыень, юртэмсэ дэлхэйн үрдэ ямар харюусалгатай байhыень шинжэлэн, удхалан зураглана. Энэнь «Дурамбай — хёрхо нюдэн» (1962 он), «Нютагаймни агаар» (1968 он), «Алтан наран мандаг холодоо» гэhэн номууд соонь эли тодоор харагдана. Жэшээнь, «Нютагаймни агаар» гэhэн ном соо оруулагдаhан «Залуу зандаа ябахам» гэhэн шүлэг соогоо нигэжэ дуулана:

Хүн заал hаа хүгшэрдэг гээд,
хэн дайража хэлээб?
Хүгшэрhэгүй залуу
сэдьхэлтэн,
дүлэтэмэ халуун
зүрхэтэн
Хөөрхэн хүүгэдээр
шууялдан,
бухындаа шалаагаа гаргана.
Холын аяндашье эрмэлзэн,
хаба, зориго шалгана.

Нигэжэ дуулахадань бидэ поэдэтэ этигэнэбди, үнэншэнэбди. Юуб гэхэдэ, хүн гэеэ ажаллажа, хүдэлжэ, зорибоо тээшээ эсэшэ сусашагүй тэгүүлэн ябахадаа, үнэхөөрөөшье хүгшэрдэггүй. Зүрхэ сэдьхэлынь хэдыдэшье залуу зандаа үлэдэг.

Арсалан Жамбалон — өөрөө тиимэ хүнүүдэй нэгэн. Поэт хэдыдэшье урагшаа эрмэлзэнги, үдэр бүхэнинь ажал хэрэгээр дүүрэнги байдаг, тинигэжэ жабхаланта жаран наhанайнгаа дабаан дээрэ зориг түгэлдэр хүрэжэ ерэбэ.

Мүнөө үедэ поэт — арбан зургаан номой автор. Олон номудынь ород хэлэн дээрэ оршуулагдажа, Улаан-Үдын, Эрхүүгэй, Шэтын, Москвагай номой хэблэлнүүдээр гараhан байха. «Лагерьта» гэжэ поэмэнь монгол хэлэн дээрэ оршуулагдажа, Улаан-Баатар хотодо хэблэгдээ. Мүн тэрэнэй шүлэгүүд ород, казах, татар, якад, тува, хакас, алтай хэлэнүүд дээрэ эдэлэнхэй.

Һүүлэй үедэ А. Ж. Жамбалон патриотическа удхатай шүлэгүүдые элбэгээр бэшэжэ. Эхэ ороноо, Коммунис партияа магтан дуулана, энэ дэлхэйдэ эб найрамдалай оршохые хүсэн, дай журэмэлэгшэдые, хорото эсын зэбсэг түрпмхэйшүүлые шоо үзэнэ, шобто харана. Нигэжэ поэт хүн зониие үзэл суртаалай-политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө тодорхой хубитые оруулна гээшэ.

Гадна үргэн Агынгаа ажалынгаа тэмэнэй дунда тушаалайнгаа хэрэгээр ябахадаа, ажабайдалые гүнзэгыгөөр шудалжа, ажалай түрүүшүүлтэй дүтөөр танилсана. Жэлдээ дүрбэн сагта мал адуулжа, хони үсхэбэрилжэ байhан түрүү хүнүүдэй ажалай амжалтые харахадаа, тэдэнэр тухай очеркнуудые, зурагалнуудые, мэдээсэлнүүдые бэшэжэ, Агынгаа радиогоор дамжуулна, окружной газетэдэ толилуулна. Гадна эрхим очеркнуудынь, гол шухала асуудал табиhан материалнуудынь манай республикын түбэй газетэдэ толилогдоно, уншагшадай анхараа татадаг юм. Тинхэдэ тэдэнэй хажа байhан ажалые фотоаппарадаар буулгаhандаа бэшээр, поэдэй хүсэ үгые сэдьхэлэйнгээ гүн соохоо оложо, ажалша хүнэй уран hайхан образ байгуулдаг. Мүн ниитэ-политическэ асуудалаар уран хурса публицистическэ статьянуудые элбэгээр бэшэдэг габьяатай.

Арсалан Жамбалович өөрынгөө багша Жамьян Балданжабоной эмхидхэжэ, олон жэл соо хүтэлбэрилжэ байhан Агын литературна кружогые 1957 онhоо хойшо ударидана. Тинхэ зуура хэдэн олон бэлигтэй хүбүүд, басагадай зохёохы ажалайнгаа харгы замаа олохо хэрэгтэнь туhалан, баян дүй дүршэлөө хубаалдажа байна. Тэдэнэй тоодо мүнөө мэдээжэ зохёолшод болоhон Б. Намсараев, Д. Эрдынеев, Г.-Д. Дамбаев, залуу зохёолшод В. Батоев, Б.-Н. Юндунов болон бусад ороно.

Арсалан Жамбалон мэдээжэ ниитын ажал ябуулагша болоно. Тэрэ Азиин, Африкын оронуудай hэлэлгэ нэгэдэлгын Совет комитедэй гэшүүн, Эб найрамдал хамгаалгын Шэтын областиин комитедэй гэшүүн, Совет-монгол хани барисаа бэхижүүлгын Агын округой эмхиин правлениин гэшүүн. Ниитэбүрэ дурсагдаша үүргэнүүдые Арсалан Жамбалович үдэр бүхэндэ эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр бэелүүлжэ байдаг юм. Энэ хадаа поэт, коммунист А. Жамбалоной наhанай хэрэг болоно.

Наhан соогоо
Наран доро жаргаха
Аhан ехэ
Арюун нангин хүсэл бии.
Совет хүнэй
соло үргэн магтаха
Һэшхэл, бодол
Сэдьхэл зүрхэн баhал бии!

Нигэжэ поэт нэгэ шүлэг соогоо дуулана. Инмэл дорюун зандаа саашадаашье жаргажа, совет хүнэй солые үргэн магтажа байгты гэжэ Арсалан Жамбаловичтаа хүсэебди.

Д. ДЫЛГЫРОВ.
СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн.

ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭДЭЙ ЕХЭ ЗОРИЛГОНУУД

Залуушуулые hурган хүмүүжүүлэгшэдэй республиканска хоёрдохи слёт Улаан-Үдэдэ боложо үнгэрөө hэн. Республикын ажалшадай залуу халааниие бэлдэдэг эрхим hурган хүмүүжүүлэгшэд тус слёдто хабаадажа, залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар өөhэдынгөө дүй дүршэлые хубаалдаhан, хөөрэлдэhэн байна.

Республикэ дотор hурган хүмүүжүүлэгшэдэй хүдэлмэриин зарим тэды дүй дүршэл бии. Зэдын вольфрам-молибденэй, Улаан-Үдын мяханай-консервын комбинадуудта, «Бурятавторемонт» нэгэдэлэй Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто, локомотив-вагон заhабарилгын, авиационно заводуудта болон бусад предприятинуудта hурган хүмүүжүүлэгшэдэй университедүүд болон факультедүүд эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой хүдэлмэрилэгшэд hурган хүмүүжүүлэгшэдтэ педагогикын, психологиин, социологиин, мүн бусад асуудалнуудаар лекцинүүдые, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Гэбэшье, республикымнай hурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ усадхагдаагүй дутуу дунданууд бии. Хүдөө ажахын, соёлой, нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомууд, Улаан-Үдын хирпиисын заводой, Хяагтын плавико-шпадай руднигай, «Бурятфермаш» нэгэдэлэй болон бусад предприятинуудай профкомууд эдэ асуудалнуудта анхаралаа гүйсэд хандуулнагүй. Тус предприятинуудта hурган хүмүүжүүлэгшэдтэ методическа туhаламжа үзүүлэгдэнэгүй, — гэжэ облпрофсоведэй секретарь Л. Л. Болдонов элидхэл дотороо тэмдэглэбэ.

— Республикадамнай hурган хүмүүжүүлэгшэдэй тоо 1975 ондо 3 мянган шахуу байдаг hаа, мүнөө 18 мянга гаран болонхой. Тэдэнэр ажалай, ажабайдалай баян дүршэл шадабариие, эрдэм мэдэсэеэ хубаалдан, өөhэдынгөө жэшээгээр арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб болон социалис уялгануудые сүм бэелүүлхэ хэрэгтэ залуу хүбүүд, басагадые зоригжуулна. Марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ байхыень, ажалша коллективүүдэй ёho заншалда хүндэтэйгөөр хандахыень, hайн дураараа шэлэhэн мэргэжэлэйнь мэдэсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай hурган хүмүүжүүлэгшэд саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг юм.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай бухы арбан цехтэ hурган хүмүүжүүлэгшэдэй советүүд эмхидхэгдээд хүдэлжэ байна. Мүнөө залуушуулые hурган хүмүүжүүлдэг 306 хүн комбинадта ажаллана. Тэдэнэр нёдондо залуу 133 хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлhэн, 128 хүдэлмэришэдтэ туhаламжа үзүүлhэн байна. Тиигэжэ залуу 58 хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, транспортна цехэй жолоошодой бригадир Владимир Иннокентьевич Тугаринов, шанаржуулгын фабрикын тээрмэнүүдэй машинист Наталья Борисовна Минченко, барилга-хабсаралгын управлениин бригадир Валентина Георгиевна Царева, арадай депутадуудай районно, городской болон поселково Соведүүдэй 18 депутат ажалда дуратайгаар, коммунис ёho заншалай комбинадай залуушуулые хүмүүжүүлнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхилhээр, «Комбинадай залуушуулые эрхимээр hурган хүмүүжүүлэгшэ» гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ 14 хүн хүртөө. Энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ комбинадай түрүү хүдэлмэришэд жэл бүри оролсодог. Комбинадай коллективэй hара, квартал, жэл бүриингөө түсэбтэ даабариие дүүргэлтэдэ hурган хүмүүжүүлэгшэдэй габьяа бии. Һүүлэй жэлнүүдтэ ажалhаа гаража ошохо ябадал, ажалай болон технологическа журам эбдэхэ ушарнууд нилээд хороо.

Байгша ондо республикымнай ажахыда 8 мянга гаран залуу хүдэлмэришэд ерэжэ хүдэлхэнь. Тиимэhээ баян дүй дүршэлөө, ажалай түрүү онол аргануудые үйлэдбэридэ хүдэлхэеэ hая ерэhэн залуушуулда дамжуулха, али богохо туhаламжа үзүүлхэ ёhотой.

— Шэнэ техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые гүйсэд, аша үрэтэйгөөр ашаглаха, бар хүсөөр хэгдэдэг ажалай, түмэрэй, электрын элшэ хүсэнэй, түлишын, түүхэй эдэй гаргашануудые доошолуулха асуудалнуудта hурган хүмүүжүүлэгшэд залуушуулай анхарал хандуулха болоно. Гэхэтэй хамта дутуу дунданuудта, эзэн бусаар хандалгада, булта юумэндэ hанаа амар, хайша хэрэг байлгада, хулиган ааша, архидалгада эбсэшэгүй байхаар залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ гээшэ hурган хүмүүжүүлэгшэдэй шухала зорилго болоно — гээд элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ Л. Л. Болдонов тэмдэглэhэн байна.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ бүхыдөө 12 хүн хабаадаба.

Нэн түрүүлэн ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Л. Р. Бартунаев үгэ абажа, республикын промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахынуудай комсомолой комитедүүдэй залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалаар ябуулhан хүдэлмэри тушаа хөөрэжэ үгөө.

Мүнөөдэр дунда зэргээрнь абажа харабал, 1-hээ 5 жэл хүрэтэр стажтай залуушуул комбинадтамнай олон. Түсэбhөө гадуур ажалай бүтээсые 1 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн партиин зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ комбинадаймнай hурган хүмүүжүүлэгшэд залуушуулда ехэ туhа хүргэнэ. СТБ түхэлэй бүд нэхэдэг станок хангадаг хүдэлмэришэн ажалай бүтээсэ 1 процентээр дээшэлүүлээ hаа, халаандаа 1,5 метр, hарадаа 35 метр бүд нэмэжэ гаргаха богоно. Харин үйлэдбэри бүхыдөө hарадаа 2000 метр гэхэ гү, али 800 пальтогой бүд гаргаха жэшээтэй. Тиимэhээ hурган хүмүүжүүлэгшэ бүхэн түүхэй эд, ажалай саг алмаха, ажалай түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ талаар жэшээ харуулха ёhотой. Бүд нэхэдэг залуушуулай шэлэhэн мэргэжэлээ түргэнөөр, hайнаар шудалhанай ашаар лэ коллективнай нёдондонойнгоо түсэбтэ даабариие үгүүлэн дүүргэжэ амжаа, — гэжэ комбинадай үйлэдбэриин hуралсалай инструктор А. И. Гриф hурагшадайнгаа түлөө ехэ омогорхолтойгоор хөөрөө.

— Комбинадаймнай 60 hурган хүмүүжүүлэгшэд залуу халааниие амжалтатайгаар бэлдэнэ. Эдэ hурган хүмүүжүүлэгшэдэй ажал миин hалаагүй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэрэй хэhэн хүдэлмэриин ашаар ажалай болон технологическа журам hайжараа, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ. Гэбэшье шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөө бии. Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй hуралсал hайнаар ябуулагданагүй, эрхим хүмүүжүүлэгшэдые материальна болон моральна талаар урмашуулгын гурим hайжаруулагдаагүй байhаар, — гэжэ Онохойн модоной комбинадай парткомой секретарь П. Ф. Парыгин хэлэбэ.

Гэр барилгын комбинадай арматурна цехэй электрогагнууршадай бригадир Г. Л. Шестаков залуушуулай амаралтые эмхидхэхэ, ажаhуудалые хангаха хүдэлмэриие саашадань хүгжөөхэ тухай хэлэhэн байна.

— Мүнөө hурган хүмүүжүүлгын хэрэгтэ бригадирнуудые элсүүлхэ гээшэ зоводоймнай парткомой, профкомой болон ВЛКСМ-эй комитедэй гол ехэ анхаралда байдаг. Мүнөө 125 бригадир-hурган хүмүүжүүлэгшэд амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Һурган хүмүүжүүлэгшэдэй гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байhан hургуулиие 62 залуушуул дүүргээд, заводто болон 2-дохи, 13-дахи ГПТУ-да хүдэлнэ,—гэжэ ЛВРЗ-гэй начальнигай орлогшо М. Е. Тугутов тэмдэглэбэ.

Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой тракторна бригадын бригадир И. Д. Хлызов, 2-дохи ГАПТ-ын жолоошон П. С. Тюменцев гэгшэд ГПТУ дүүргэhэн залуушуул теоретическэ бэлэдхэлтэй аад, ажал дээрэ тэрэнээ hайнаар хэрэглэжэ шаданагүй гэжэ онсолон тэмдэглээ. Тиимэhээ таряа хуряалгын үедэ тэдэниие дүршэл шадабаритай болоhон комбайнернуудта туhалагшаар табидаг байна.

Хүдэлхэеэ ерэhэн залуушуулда эбдэрхэй машина үгтэжэ, запчастьнуудаар тэдэнэр хангагданагүй. Энээн дээрэhээ залуу жолоошод ажалhаа гаража ошоно гэжэ П. С. Тюменцев тэмдэглэбэ.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түүхын хэлэ, бэшэгэй факультедэй деканай орлогшо В. В. Беликов городой промышленна предприятинуудтахи hурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин байдал тухай социологическа шэнжэлгын hонирхолтой зүйлнүүдые сугларагшадта хөөрөө.

Хэжэнгын районой Ушхайтын совхозой хонишон Г. Г. Шемолдаева, «Байгал» учхозой hаалишан С. П. Степанова гэгшэд залуушуулые hурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үг залгагшадай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай онсолон хэлээ.

«Хүндэтэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводой токарь Е. В. Яблоновский, Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой hаалишан Л. В. Корнакова гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, залуушуулай хүдэлхэ эрхэ байдал hайжаруулагданагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Залуушуул сүлөөтэй сагтаа клуб ошожо, кино хараха, зохидоор амарха аргагүй. Үдэр бүриин хэрэглэмжын эдеэ хоол, эд бараан наймаанда байхаа болёо.

КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потапов слёт дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна.

Слёдой түгэсхэлдэ Буряадай АССР-эй залуушуулай габьяата hурган хүмүүжүүлэгшэ гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдтэ дипломууд барюулагдаа.

Д. АМОГОЛОНОВ,
манай кор.

ЗАНДААЛ ЯБАХАМ

Хүн заал hаа хүгшэрдэг гээд,
хэн дайража хэлээб?
Хүгшэрhэгүй залуу сэдьхэлтэн,
дүлэтэмэ халуун зүрхэтэн:
Хөөрхэн хүүгэдээр шууялдан,
бухындаа шалаагаа гаргана,
Холын аяндашье эрмэлзэн,
хаба, зориго шалгана...
Ушарhан
...дые дабахаар
...жуулан,
...зантнданам.
...л, уршагы
...жа шадахаар
...дүлэтүүлэн,
...л ябахам!

Арсалан ЖАМБАЛОН

АДУУШАН

Юрын буряад малшан урда сагта
Юу мэдэхэ эрхэтэй байгааб даа?
Түрэл дайда, адуун hүрэг булта
Тэрэнэй бэшэ, баянай hэмнай даа,

Хурдан горхоной хөөрөө шагнахаяа,
Хүжэ сэсэгтэ хабарые уттахаяа,
Сүлөөтэ байдалаар жаргажа hуухаяа
Хүлеэжэ тэрэ ядагша hэн ха юм даа.

Тиимэ үе саг бусалтагүй арилжа,
Хэмгүй ехэ эрхэ олоол буряад.
Арюун хүсэлөө арадтаа зорюулжа,
Алдаршан ябанал, ургаяа бариад.

Үбэл-хүлэг эмниг дошхоншье hаа,
Үнэндөө тиимэшье аймшагтай бэшэл.
Үлэн шонол тэрэнэй шуухирхаhаань
Үхэлhөө айжа хороно ха гэлсэгшэл.

Түхэреэн жэл соо адуу манажа,
Түрэлхи талынгаа эзэн болоhон,
Эмниг гуна ургалан барижа,
Эрьен тангартарнь эмээл тохоhон

Буряад нютагаймнн адуушан хүбүүндэ
Байжа үгэдэг лэ үбэл-хүлэгшье.
Хүйтөөр шуухираг, шуургаар
булигшье —
Хүхюутэйл даа, хамаагүй энэ хүндэ,

Зүрхэнэй халуутаар зориг нэмэнхэй,
Зүрижэ гүйлгэнэ, үүрэй толые угтан.
Малгайнгаа шэбэгшэ hархайтар
hэхэнхэй,
Маhаржа ябадаг хабатай угтай.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

ЗУҺАЛАНГУУДАА УРИЛДАГ БАЙХА

Ахын районой Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци ажахынгаа hаалишадай ажал хэрэгээр, hуудал байдалаар hүүлэй үедэ яhала hонирхожо, зохихо хэмжээ абажа байдаг болонхой. Тиимэhээнь hаалишан бүхэн ехэ hүнэй түлөө урагшаа эрмэлзэн хүдэлнэ гээшэ.

Тустаг горхоной адагтахи Хойто-Бэеын фермын үбэлжөөн оршодог. Эндэ шэнээр баригдаhан 6—7 гэрнүүд, улаан булан гэхэ мэтэ нюдэ баясуулдаг юм. Тус фермын hаалишад сагаан эдеэгээрээ колхозойнгоо хамаг зониие хангадаг. Тэдэнэр нэгэ хайнагhаа 750—800 литр hү hаажа, зунай сагта нэгэ hара соо хэдэн зуун центнер тоhо гүрэндэ тушаадаг байна. Хайнаг үнеэнэй hүниинь үдхэн, тоhолиг ха юм. Һаалишад Е. Хамаганова, С-Х. Бобоева, О. Балданова, О. Аюшеева, К. Бардунаева гэгшэд түрүүшүүлэй тоодо ябана. Эдэнэр лэ үнгэрhэн жэлдэ шалгаржа гараhан байна.

Һаяхан, би Хойто-Бэеын фермээр ябаа hэм. Зарим hаалишад сүүдхэдэ 10-аад литр, нүгөөдүүлынь 5—6 килограмм hү hаана. Үнеэдэйнь олонхи хожоржо, тугаллаха тээшээ дүтэлhэн байба. Малайнь тэжээл бага болоhон янзатай. Һаалишад үбhэнэй хог суглуулжа hуулга соо талха таряанай зүйлтэй холеод, буруунуудтаа үгэнэ. Үнеэдшье хагданда бэлшэhээр ондо ородог. Һаамхай үнеэдтэ үдэшэ, үглөөнь талха тарянай зүйл эдюулдэг hаа, hаалишье дээшэлхэ hэн ааб даа. Теэд нимэ арга үгы юм ха.

— Ажал дээрэ дутуу дунданууд байнгүй яаха hэм даа, — гээд, фермын ахалагша hаалишан Евгения Аюшеева асуудалдамнай харюусаха зуураа: өөhэдөө ябажа харыт, — гэбэ.

Тинхэлээрнь өөhэдөө хаража үзэхэ, бусад hаалишадтайнь хөөрэлдэхэ шухала болоо hэн.

Тустаг горхоной эрьедэ малай ута гэгшын хотон гонзойно. Досоонь ороходо, сэбдэг хатуу газар. Үhанай эрьедэ баригдаhан хотон нимэ шнигтэй байнгүй яахаб даа гэжэ абаhаар таагдана. Малай байрын саагуур нэмжыhэн сабшалан дээрэ нэгэшье тэргэ наг шэбхэ гаргагдаагүй байна.

Эндэ хүдэлдэг хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдэмнай, Тустагай зуhаланда тугалнуудые хааха хашаа хорёо баригданагүй гэhэн гомдол дуулдаба. Хадын энгэртэ бэлшэжэ ябаhан тугалнууд үдэшэ бүхэндэ шахуу эхэеэ хүхэжэрхинэ. Ингэжэ хэды ехэ hүн эндэ алдагдана гээшэб?

Һаалишадай үшөө тогтоhон асуудал юун бэ гэхэдэ, үнеэдые hаалгын үе болоно. Хайнаг мал дошхон, талада hаахын аргагүй. Тиимэhээ хээрэ хорёо баригдадаг юм. «Зунай хура бороогой үедэ үбдэг тулама шэбхэ, шабар соо үнеэдээ hаанабди», — гэжэ hаалишад гомдоно. Энэ зүйтэй гомдол. Үшөө тиихэдэ резинэ гуталтай ябахаш. Энэ асуудал анхаржа, hаалиин газарые саг соонь урилдаг hаа, ехэ орёо, хүшэр ажал гэжэ hанагданагүй.

Эдэ мэтын асуудалые дурсагдаhан ажахын хүтэлбэрилэгшэд эртэнhээ анхарhай гэжэ hанагдана.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

КОНКУРС-ХАРАЛГЫН ДҮНГҮҮД

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай соёлой «Текстильщик» гэжэ байшан соо инструментальна хүгжэмэй республиканска конкурс-харалгын түгэсхэлэй концерт болобо. Тэндэ хото хүдөөгэй соёлой эмхи зургаануудай, предприятинуудай 42 коллектив хабаадажа, совет композиторнуудай патриотическа хүгжэмүүдые, Эхэ орон, Коммунис парти болон эб найрамдал тухай дуунуудые гүйсэдхэhэн байна.

Эрилтэ ехэтэй жюри конкурс-харалгын дүнгүүдые согсолжо, Зүүн-Сибириин гүрэнэй соёлой институдай студентнэрэй клубай арадай хүгжэмэй ансамбльда хүндэтэ нэгэдэхи hуури олгобо. Мүн тиихэдэ «Текстильщик» гэжэ соёлой байшангай хүүгэдэй жэшээтэ духовой оркестр, Сэлэнгын модоной баазын хүүгэдэй оркестр конкурс-харалгада илагшад болобо.

Хэжэнгын районой Загастайн соёлой байшангай буряад арадай инструментнүүдэй оркестрэй солистка Ц. Цынгуева, үйлэдбэриин прибор бүтээлгын нэгэдэлэй клубай духовой оркестр, Сэлэнгын модоной баазын соёлой байшангай хүүгэдэй духовой оркестр ниитын эмхи зургаануудай тусхай шангуудаар урмашуулагдаhан байна.

Д. РИНЧИНОВ.

ТАСС ХИЛЫН СААНАҺАА

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ БҮТЭМЖЭТЭЙ ҺАЙН ХАНДАСА

НЬЮ-ЙОРК. СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяртэ эльгээhэн бэшэг дотор найруулагдаhан буу зэбсэгүүдые хуряалга болон хүгжэлтын хоорондохи харилсаанай асуудалда Советскэ Союзай бүтэмжэтэй hайнаар хандадаг ушарынь буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар ООН-ой комиссиин эндэ боложо байгаа сессиин делегадуудай анхаралыень хандуулна.

Буу зэбсэгүүдые хуряаха, сэрэгэй бюджедүүдые хорооhо хэмжээнүүдэй ба хүгжэлтын хоорондохи холбоое уласхоорондын олонниитэ тон анхаралтайгаар хаража үзэхэ ёhотой гэжэ Аргентинын түлөөлэгшэ Х. Карасалес тэмдэглээ. Бусад социалис оронуудтал адли, Монгол орон энэ асуудалые шэнжэлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна гэжэ МНР-эй делегат Л. Эрдэнэчулун мэдүүлбэ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар хэгдэhэн бодото алхамууд лэ хүгжэжэ байгаа оронуудта мүнгэ зөөри ехээр гаргашалха арга олгохо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Болгариин түлөөлэгшэ Е. Александровой хэлэhэнэй ёhоор, хүгжэлтын зорилгонуудта материальна ба хүн зоной шэнэ нөөсэнүүдые элсүүлэн хабаадуулга уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүлгын асуудалнуудтай нягта холбоотой байна.

Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ уласхоорондын экономическа харилсаае тогтуурингүй болгоно, арhа яhанай илгаа гаргалгые, зонхилолгые усадхадаг үнэн зүб, демократическа үндэhэ hуури дээрэ тэдэниие шэнэдхэн хубилгаха хэрэгые бэрхэшээл түбэгүүдтэ оруулдаг байна гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ В. Л. Исраэлян сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. США болон НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигуудай буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ, тэрэниие замбуулинай дайдада дэлгэрүүлэн тарааха гэhэн hэдэлгэнүүд ядерна дайнай аюулые улам дэбэргэнэ. Дэлхэйн хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха, хүндэ хүшэр үбшэнүүдые үндэhөөрнь усадхаха, элшэ хүсэнэй шэнэ зүйлнүүдые хүгжөөхэ гэхэ мэтэ гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гаргагдаhан хүсэлэл оролдолгонуудые тэрэ мухардуулха байна.

ХАНИ БАРИСААЕ БЭХИЖҮҮЛГЫН АША ТУҺАДА

ПХЕНЬЯН. ТПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Президент Ким Ир Сен түрүүтэй КНДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин хани ёhоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ошолго хадаа совет-корейн харилсаае хүгжөөлгэдэ түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэг болоно гэжэ Корейн Арадай-Демократическа Республикын хэблэл сэгнэнэ. Энэ ушар хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаае, нягта жагсаалые шэнэ, бүри үндэр дээдэ шатада гаргаха, марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын гол ёhонуудаар тэдэниие саашадань хүгжөөхэ байна гэжэ ТПК-гай ЦК-гай орган — «Нодон синмун» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Аха дүү совет арад хадаа В. И. Ленинэй байгуулhан большевистскэ партиин хүтэлбэри доро түүхэдэ түрүүшын революци хэhэн агууехэ арад болоно гэжэ газетэ тэмдэглээ. Мүнөө КПСС-эй хүтэлбэри доро совет хүнүүд КПСС-эй XXVI съездын ба КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, хүгжэлтэ түгэс социалис общество нарижуулан hайжаруулхын түлөө шэн габьяатайгаар ажаллана.

Империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудые зайсуулан сарахын түлөө, Европодо, бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хамгаалхын түлөө КПСС болон Совет правительство эдэбхитэйгээр тэмсэнэ, мүнөө үеын хүсэнүүдэй тэнсүүриие таhалдуулжа, сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо гэhэн империалистнуудай hэдэлгэнүүдтэ шиидхэхы шанга харюу сохилто үгэнэ. Дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хамгаалха талаар Советскэ Союзай партиин, правительствын абаhан үнэн зүб хэмжээнүүдые, бүтэмжэтэй hайн үүсхэлнүүдые Корейн арад бүрин дэмжэнэ.

Аха дүү совет арадай туhаламжа, дэмжэлгэ Урда Корейhээ американ сэрэгүүдые гаргахын, бэеэ даагаад, амгалан тайбанаар ороноо нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлдэ корей арадые зоригжуулна.

КНДР болон Советскэ Союз хадаа ниитэ үг зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ ангиин хани барисаагаар нягта холбоотой союзнигууд болоно гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Эдэ аха дүү ёhоной харилсаа холбоогоо манай арад хүндэлдэг юм. Корей-совет хани барисаае бэхижүүлхэ гээшэ ТПК-гай хэлбэришэгүй политика мүн.

СССР-тэй хани барисаагаа, бата жагсаалаа бэхижүүлхын тула корей арад саашадаашье эдэбхитэй хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха, империализмда эсэргүү, социализм болон коммунизмын агууехэ хэрэгэй илан мандахын түлөө тэмсэлдэ совет арадтай хамта ээм ээмээ ниилүүлэн хододоо дабшаха юм гэжэ «Нодон синмун» газетэ тэмдэглэнэ.

СЕССИ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭБЭ

АДЕН. Араб энэ гүрэнэй Верховно арадай Соведэй XVII сесси Йеменэй Арадай Демократическа Республикын ниислэл хотодо хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб районуудтахи түгшүүрилые улам шахардуу шанга болгожо байhан США-гай хараа шэглэлые НДРЙ-гэй хуули гаргадаг засагай дээдын зургаан эрид буруушааха зуураа, Аравиин хахад аралай ба Персидскэ тохойн оршондо американ империализмын үүдхэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгые онсолон зааhан байна. Иран болон Ирагай хоорондохи байлдаан ехэ аюултай юм гэжэ мүн лэ тэмдэглэбэ.

Бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай хараа бодолые сессидэ хабаадагшад үндэрөөр сэгнэhэн байна.

СССР-эй ВДНХ-гай «Техническэ мэргэжэлэй hуралсал» гэhэн павильондо залуушуулай уран hайханай болон техническэ зохёол, бүтээлнүүд олоор харуулагдана. Техническэ шэнэ зүйлнүүд—промышленна роботнуудай хангаха үйлэдбэриин участогой түхэл, багахан талмай газар дээрэ хүдэлхэ трактор, элдэб янзын машинанууд энэ олон. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: роботнуудай үйлэдбэриин участогой түхэлые хүн зон hонирхон харана. Барнаулай техническэ мэргэжэлэй 1-дэхи училищиин hурагшад тэрэниие зохёон бүтээгээ.

ТАСС-эй фотохроника.

ТОПИ

«ХАЛУУН НУРМА»

ТЕАТР

Бэлигтэй залуу драматург О. Перекалинай «Халуун нурма» («Горячая точка») гэhэн зүжэгтэ хандахадаа, Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрайхид репертуарна шэглэлээ жэншэдгүй үргэлжэлүүлбэ гээшэ. Хүн ба тэрэнэй ажал хэрэгүүд гэhэн мүнөө үеын аhан шухала асуудалда зорюулагдаhан үйлэдбэриин энэ зүжэг театрай зохёохы коллективэй эрхим ёhо заншалнуудта дүтэрхы байна бшуу. Иигэжэ мүнөө үеын геройе — ажабайдалда социалис ёhо гуримые хамгаалдаг, ажалша бэрхэ, үнэншэ сэхэ хүниие бэдэрэлгэеэ театрайхид тус зүжэгөөрөө үргэлжэлүүлбэ ха юм.

Мүнөө сагай герой гээшэ-мнай оюун хурса ухаатай, орёо hонин зан абаритай, ажабайдалай шухала асуудалнуудые өөрынгөө хүсөөр шиидхэхэ хабатай, хэрэгтэй сагта харюусалгыень бэе дээрээ даажа абадаг—иимэ хүн байха ёhотой гэжэ бидэ этигэнэбди. Дурсагдаhан зүжэгэй гол герой — түмэр замай хүдэлмэришэн Алексей Зацепин эгээл тиимэ хүн. Социалис ёhо гуримые эбдэгшэдтэй ами наhаяа гамнангүй тэмсэжэ, участок дээрэнь боложо байhан харата хэрэгүүд тухай бултанда мэдүүлхын тулада тэрэ улаан гал носооно. Муу муухай этэгээдүүдтэй Зацепинэй үүдхэhэн тэмсэл тэрэнэй илалтаар түгэсэнэ. Хүнүүд тэрэниие ойлгожо, дэмжэжэ эхилнэ. Теэд тэрэ өөрөө энээн тушаа мэдэхэ хубигүй байшана. Нүхэдынь, Виктор хүбүүниинь тэрэнэй хэрэгые үргэлжэлүүлнэ...

Хурса мэргэн ухаатай, эдэбхи үүсхэл түгэс, үнэншэ hэшхэл сэхэ зан хоёрые юунhээшье үлүүгээр сэгнэдэг хүнүүд лэ манай общественэй хэлбэришэгүй бэхи үндэhэн боложо үгэнэ гэhэн бодолые найруулан табигшад (Ц. Цыренжапов, Ф. Сахиров) тус зүжэгөөрөө тодорхойлhон байна.

Ажаhуудалай жэжэ зүйлнүүдhээ холодохые оролдон, хүнүүдэй ухаан сэдьхэлые хүлгөөн байдаг асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулхые тэдэнэр оролдоо. Текстынгээ далда удхые зүбөөр дамжуулжа, хоёрдохи план дээрээ үсэдөөр хүдэлhэнэйнгөө ашаар гүйсэдхэгшэд геройнуудайнгаа образуудай хүгжэлтые харуулжа шадаhан байна. Энэ талаар Зацепинэй, Василисын, Метелиин, Лебедевэй рольнуудта наадаhан актёрнуудые онсолон тэмдэглэхээр.

Мизансценэнүүдые зохёон байгуулхадаа, режиссёрнуудай элдэб эсын вариантнуудые бэдэрхые оролдоогүйень анхармаар. Актёрнууд ехэнхидээ сэхэ зал руу хараад гү, али хажуулдин hагад зогсоно. Энэнь геройнуудай сэдьхэлэй байдалые адаглахадамнай туhална. Тиигээдшье актернуудай зал соо hуугшадтай харилсахадань бэлэн болоно бшуу. Тиин сценэ дээрэ боложо байhан үйлэ хэрэгүүдтэ харагшадые хабаадалсуулха гэhэн зорилгоёо режиссёрнууд энэ аргаар бэелүүлнэ гээшэ.

Бүхыдөө зүжэгэй найруулжа, удхаар гүнзэгы мизансценэнүүдые зохёон байгуулха арга режиссёрнуудта олгоно. Сценэ дээрэ түмэр харгын разъезд юрэл дүтэрхыгөөр харуулагдаашье hаа, зарим үйлнүүдынь тон тодоор, тэрэл шэгтээ гэхээр зураглагдана.

Зүжэгтэ наадаhан актёрнуудай эб нэгэдэлтэ ансамбль боложо наадаhыень hайшаамаар. Хабаадахэ нюурнуудай үнэншэмэ hонин психологическа портредүүдые гүйсэдхэгшэд бүтээжэ шадаа ха юм.

Ажабайдалда, хүнүүдэй зан абарида адаглагдадаг hайн hайхан шэнжэнүүдые тодо хурсаар харуулхые режиссёрнууд оролдоо. Тиимэhээл энэ зүжэг харагшадай сэдьхэлдэ этигэл найдалай нангин мэдэрэл—гэрэлтэ оптимизм түрүүлнэ ха юм.

Пьесые сценын «хэлэндэ» оруулха гээшэ бэрхэтэй. Тус зүжэгэй пластическа найруулгань hаналhанда хүрэмөөр бэшэ байгаа гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Мүнөө үеын харагшадай үргэн мэдэсэтэй, hубэлгэн хурса байhаниие хараадаа абажа, найруулан табигшадай сценическэ метафорануудые зохисотойгоор хэрэглэбэлнь, зүжэг бүри hонирхолтойгоор үзэгдэхэ hэн гэжэ эжэлүүдгүй hанагдаа. Энэ талаар түгэсхэлэй мизансценыел hонирхолтой гэжэ тэмдэглэхээр байгдана. Сценын талмай дээгүүр таран зогсоhон геройнуудай шарайнуудай hаруул гэрэлээр гэрэлтүүлэгдэхэдэ, энэнь тэдэнэй хамтаран нэгэдэhэнэй hүлдэ тэмдэг мэтээр «уншагдана» ха юм.

Режиссёрой арга боломжонуудые сценын шэмэглэл үргэдхэнэ (уран зураашань В. Бройко). Зүжэгые тодорхойлhон зүйлнүүд сценын бүхы талмайгаар тараагдагада hонирхомоор зүйлнүүд олон. Ажабайдалда, хүнүүдэй зан абарида адаглагдадаг hайн hайхан шэнжэнүүдые тодо хурсаар харуулхые режиссёрнууд оролдоо.

Алексей Зацепинэй ролиие публицистическэ хурсаар, гүн сэдьхэлэй ордоhотойгоор М. Жапхандаев гүйсэдхэнэ. Геройнгоо образые зураглахадаа, тэрэ сэдьхэл ухаанайнгаа хамаг бүхы хүсэл зоригые энэ хэрэгтэ зорюулна. Гэхэтэй хамта, нэгэшье үлүүсэ маяглангүй, тодо гэгшээр наадана. Тэрэнэй наадаhан Зацепин — ажабайдалай халуун, хүйтэниие нилээд үзэhэн, хатуу зоригтой, үнэншэ сэхэ, сэбэр арюун сэдьхэлтэй хүн. Ажабайдалда элдэб бэрхэшээлнүүдые габажа гарахадаа, тэрэ хамаг муу муухайтай, худал хуурмагтай тэмсэдэг, эрид сэхэ зангаа орхёогүй. Энэ абарила Виктор хүбүүндээ дамжуулhаниинь, тэрэнь ёhотойл эсэгын хүбүүн боложо үндыhэн байна. Мүнөө тэрэ эсэгэдээ туhалха, ээмыень дүнгэлсэхэ хабатай болоо...

Геройнгоо бусад хүнүүдтэй харилсахые М. Жапхандаев гүнзэгыгөөр, психологическа талаарнь зүбөөр дамжуулна. Актриса Б. Очироватай суг тэрэ дуранай үндэр hайхан мэдэрэл тухай бидэндэ хөөрэжэ үгэхэдөө, ажабайдалай орёо зангилаануудтай байдалые этигэмээр харуулжа шадана.

Василисын ролиие гүйсэдхэхэдөө, даруу номгон зантай, нимгэн hайхан сэдьхэлтэй, гунигтай харасатай эхэнэртэй Б. Очирова бидэниие танилсуулна. Тэрэнэй Василиса Зацепиндэ гэнэн сагаан сэдьхэлhээ дурланги. Зангаар зөөлэншье hаа, нэгэтэ урбаhан дураяа тэрэ хэзээдэшье хамгаалхаар бэлэн гэжэ бидэ этигэнэбди. Геройнингаа сэдьхэлэй байдалые тодоор харуулжа шадаха байhанаа актриса мүнөө гэршэлбэ ха юм.

Зоримгой дорюун, хүхюун шогууша, бага зэргэ бэедээ найдангишье hаа, бүгэдын түлөө харюусалгатайгаа мэдэрдэг хөөрхэн залуу басаганай образые С. Шарапова байгуулаа. Нимэхэн басаганай этигэл найдалдаа хэзээдэшье урбахагүй, инаг дураяа хэзээдэшье аршалха байhанда бидэ этигэнэбди.

Викторэй ролиие залуу актёр Б. Будаев hонирхомоор гүйсэдхэнэ. Үгэ үсөөнтэй, түбшэн янзын энэ хүбүүхэн үнэндөө hайн hайхан юумэнэй түлөө зоримгойгоор тэмсэхэ хабатай байшана. Актёр түрүүшээр бэеэ ехэтэ барин наадажа байтараа, hүүлшын үзэгдэлнүүдтэ үнэн сэдьхэлhээ ордоhолон наадажа эхилхэ юм.

Парткомой секретарь Трофимовай ролиие Д. Дашинамжилов гүйсэдхэнэ. Өөдэгүй зөөлэн, өөрын үгэгүй геройнгоо абариие зүбөөр дамжуулжа шадаа. Гансал анирүгүй байлгынгаа үедэ хүдэлсэ, хараса бүхэнөөрөө наадажа, геройнгоо доторой байдалые, боложо байгаа үйлэ хэрэгүүдтэ тэрэнэй хандалгые актёрой дамжуулан харуулаа hаань, бүришье hонирхолтой байха hэн ха.

Үбгэн Макарай роль тиимэ ехэ бэшэшье hаа, удхынгаа талаар угаа гүнзэгы гэжэ тэмдэглэлтэй. Хүн гээшэ бусад зоной урда хубиин харюусалгатай байха зэргэтэй гэhэн бодолые драматург тус образой хүсөөр гэршэлхые оролдоhон байна.

Энэ бодолые залуу актёр Н. Соктоев зохидоор дамжуулжа шадаашье hаа, зарим үзэгдэлнүүдтэ гол уялга тухайгаа мартажа, үбгэн хүниие үлүүсэ оролдожо наадана гү даа гэжэ hанагдаа hэн.

Метелиин рольдо наадахадаа, дүршэлтэй артист Г. Бутуханов ролиингоо гүн удхые зүбөөр ойлгожо абаhан байна. Геройнгоо муухай дотортой хүн байhаниие абаhаар харуулхые ярангүй орёо hонин образ байгуулхые тэрэ оролдоо. Тэрэнэй Метель — бэедээ найданги, хүсэл зориг түгэс хүн. Байhаар тэрэнэй бодото нюур элишэлэгдэнэ. Алтан дэлхэй дээрэхи бүхы юумэн тэрэнэй урманда байдаг гэжэ hанадаг, хомхой хобдог хүн байhыень бидэ ойлгожо абанабди.

Лебедевэй ролиие айхабтар этигэмээр, ёгтолон hагад С. Хажитов гүйсэдхэнэ. Ажабайдалай эзэн гээшэб гэжэ өөрыгөө тоолодог, хүсэл hаналаа «хазаарлахаяа» болиhон, hэшхэлгүй хобдог хүниие тэрэ зураглаа. Хүйтөөр эльгэ хатадаг, худалаар хэлэхэдээ бишыхашье тородоггүй Лебедев — Хажитовые харахадаа, эжэлүүдгүй зэбүүрхэн жэхыхээр.

Актёрско эдэ хоёр эрхим хүдэлмэринүүдтэй жэшэжэ үзэхэдэ, О. Бабуевай гүйсэдхэhэн роль хамтын ансамбльда ороогүй шэнгеэр харагдаа. Геройнгоо зэрлигшэhэн зан абариие зураглахадаа, тэрэ дан юрынхеэр, «байhанаа табижа» наадана бшуу. Санинай образые гүйсэдхэхэдөө, актёр гэшэ хоёрдохи план дээрээ айхабтар үсэдөөр хүдэлхэ ёhотой ха юм. Үгы hаа, орёо нарин энэ образые гүйсэдөөр дамжуулжа шадахагүйнь лабтай.

Гэбэшье театрайхидай хэhэн ехэ ажалай удха шанарые дурсагдаhан дутагдалнуудай доошолуулаагүйнь эли юм бэзэ. Мүнөөнэй гайхамшагта үе сагта, мүнөөдэрэй шухала асуудалнуудта зорюулагдаhан, үетэн зонойmнай зан абариин hайн hайхан бүхы шэнжэнүүдые зураглаhан, удхаар гүнзэгы зүжэг табигдаба гэжэ сэгнэхэ дүүрэн эрхэтэйбди.

В. МУРУЕВА,
театр шэнжэлэгшэ

ЗҮРГЫН ДУ

УЯНГА

Үе сагуудай долгидые hануулан, огторгойгоор үүлэн субана, түрэhэн нютагаймни дайда дээгүүр... Хаанахи холын дошхон далайн нюруу дээрэ мүндэлhэн эдэ үүлэнүүд хайшаа зоринот, хаанахи хүйтэн дайдые ундалуулхаяа энэ түби дээгүүр орон нютагуудые hэлгэн зөөнэт?

Харюусанагүй тэдэ намда. Хаданууднайшье дуугай. hаарал үүлэнүүдэй hүүдэр боро hажанги таламнайшье бодолгото болоhон шэгтэй. Хуудам дайдаар зоргондоо оодорhон hэбшээн намда шэбэнэхэ шэдитэй гүш? Харюугүй дууhан—дуугай бултадаа.

Үмхиржэ найгаhан шэнэhэн сэргэ эсэгымни буусада шоройно. Үүлэн тээшэ үлын, хангил хадануудай орой шэртэжэ, талымнай үймөөтэ үйлэнүүдэй тэмдэг шэнгеэр ёдойhоор, хагсуу hалхин соо энээхэн юртэмсын асуудал мэтээр үзэгдэнэ.

— Эсэгэнэрни! Хүхэрэгшэ энээхэн добымнай саана ямар нютаг оршодог юм бэ?

— Хангай үндэр ууламнай тэндэ байдаг даа, хүбүүмни.

— Хангай үндэр уулын саана юун байдаг бэ, эсэгэмни?

— Бөөрэнхы сагаан үүлэнүүдэй орон юм даа, хүбүүмни.

— Бөөрэнхы сагаан үүлэнэй саана юун байдаг бэ, эсэгэмни?

— Номин хүхэ тэнгэри...

Алтан шаргал нар ран тэндэ байдаг мни.

— Алтан шаргал саана юун байд мни?

— Одо мушэд дас, хүбүүмни.

— Хэлыш, эс мушэдэй саад байдаг гээшэ бэ?

— Дуунууд дээгүй дуунуднай дэлэн байдаг бүүмни.

— Аянгын ду түрэдэг бы да нань юун байхаб

— Эмниг бор гаалжа, ээзэ ху юм даа, хүбүү

— Эмниг бор нань юун байхаб

— Дуунууд үшөөл олон ду даа, эмнигшэ э хан утаhата шэргэйн аялгы нууд, хүбүүмни!

Наранай ту сээл гүнзэгы ог зэнхыбэ. Хада хангюурдажа э сагай шэнэ дом бөөтэ зайдан та hэбшээн соо ну мөөр сууряатан мни эжэлээ тан на огторгойн гэмни!

Б.

ГАСТРОЛЬДО ГАРАБА

Гүрэнэй Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай зохёохы бүлэгүүд республикынгаа хүдөө нютагуудаар гастрольдо гараба. Сэлэнгын, Хяагтын, Зэдын болон Захааминай районуудай колхоз, совхозуудаар нэгэ бүлэг артистнууд ябажа, hаяхан табигдаhан драматург Ардан Ангархаевай «Үүдэнэй хонхо», Дугар Дылгыровэй «Эхын үүргэ» гэhэн пьесэнүүдээр зүжэгүүдые табиха.

Тон түрүүн Түнхэнэй районДО хүрөөд, удаань Эрхүүгэй областиин Усть-Ордагай буряадай автономито округой нютагуудаар ябаха, нүгөөдэ бүлэгынь Александр Вампиловай «Аха хүбүүн», Баир Эрдынеевэй «Хазаар хара hахал» гэhэн зүжэгүүдые харуулха юм.

Шэтын областиин Агын буряадай автономито округ гараhан бүлэгэй репертуарта Монголой драматург Ч. Чимидэй «Буурал аба», тиихэдэ Ц. Шагжинай шэнээр табигдаhан «Будамшуу» оронхой.

14 ЗҮЖЭГ

В. Кондратьевай «Отпуск по ранению» гэhэн зүжэгөөр гүрэнэй ород драмын театрай коллектив ээлжээтэ 55-дахи театральна сезоноо дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ намарhаа эхилээд, хабар болотор шэнэ долоон зүжэг, тэдэнэй хоёрынь хүүгэдтэ зорюулагданхай, театрай репертуарта ороhон байна. Эдэ үдэрнүүдтэ театрай артистнууд гурбан бүлэг боложо хубааралд, гастрольдо гарахань.

Е. Гелогий Е. Черняк хоёрой ород арадай онтохоной удхаар бэшэhэн «Аленушка эгэшэ ба Иванушка дүүхэн», гэжэ зүжэгые Хойто-Байгалай районой багашуул хужарлаха золтой. Улаан-Үдын районой ажалшад И. Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» гэhэн түүжын удхаар табигдаhан зүжэг хараха. Тэрэшэлэн В. Рассер, Б. Константинов гэгшэдэй бэшэhэн «Стихийное бедствие» гэhэн зүжэгтэй Кабанскын, Баргажанай болон Хурамхаанай ажалшад танилсаха юм. Кабанск гараха бүлэг июль hарын тэнгээр Камчатска область гастрольдо ошохо түсэбтэй. Тобшолон хэлэбэл, гастрольдо гараха бүлэгүүдэй репертуарта 14 зүжэг оробо. Тэдэнэйнь олонхинь байгша оной сезондо түрүүшынхеэ табигдаа.

Б. ДОРЖИЕВА.

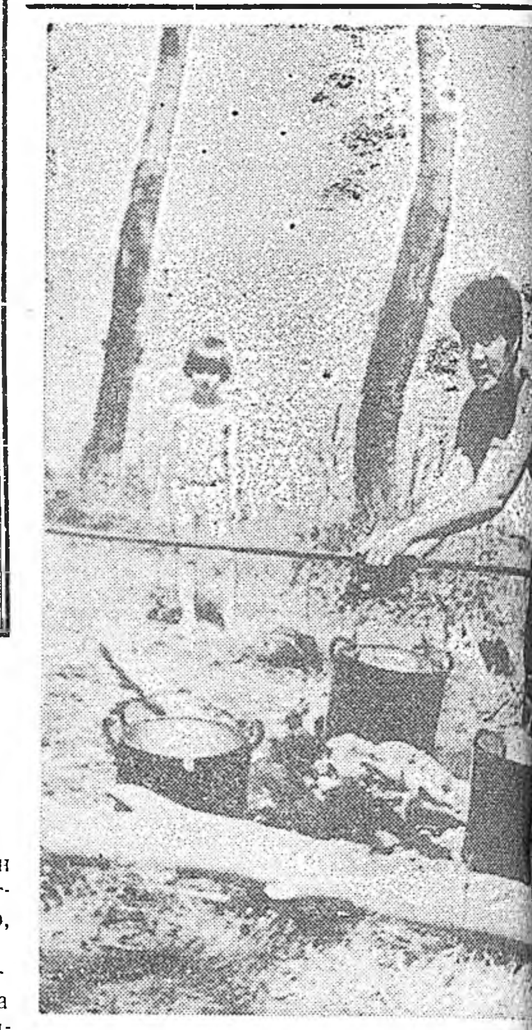
МАЙ hАРЫН МАЙХАН ОГТОРГОЙ ДОРО

Репортаж

Мүнөө жэлэй май hара зангаа хүндэ мэдүүлсэгүйхэн байна. Нэгэ үдэр 25 градус хүрэтэр халуун болоно, тиихэдэнь хүн зон, илангаяа залуушуул нажарайнгаа нимгэхэн хубсаhанда ороно. Харин үглөөдэрынь үнөөхил дулаамнай болохо гэжэ hанаhан зарим нүхэд гэнэдэжэ, нимгэн хубсаhаараа хүдэлмэридөө ябашоод, нэбтэ-шобто үлеэhэн hалхинhаа жэхыжэ, костюмуудайнгаа хуужагархан захануудые бодхоожорхёод хатаралдана.

Огторгойн уудамаар бөөгнэрэн сугларhан лүнхэгэр хара үүлэнүүд талаар бэлшэжэ ябаhан үнеэдэй дэлгэнэшоод ябаhандал үзэгдэнэ. Тиигэжэ байтараа, тала дайдаарнай нангин уhаяа сүршэн аадарлаха юм. Май hарын аадар тухай бэшэhэн ородой бэлигтэ поэт Тютчевэй уран хурса үгэнүүд ээлүүдгүй hанаанда ороодхихо. Алтан дэлхэймнай хүрьhые ундалуулжа байhан үүлэн ямар hайханаар hанагдадаг гээшэб! Оро, оро, сэнхир бороо!

Тиигэбэ ябашье, хабар гээшэмнай хабар ха юм даа. hалхинай намдуурхалаар лэ, үүлэнэй арилхалаар лэ, огторгойн майхан өөдөө үргэгдэн сэнхиижэ, хүн зоной сэдьхэл гансата уужам болоходол гэхэ юм. Тиимэ үдэр амаралтын үдэрэй тудабал, хүнэй сэдьхэл газаашаа дугташана, городой хүн зон хүдөө

тала руу тэгүүлнэ.

Бүри саhан доро булсайлдажа эхилhэн ургыханууд майн эхеэр задаржа, зариманиинь хүгшэржэ эхилэнхэй. Хүсэеэ нөөжэ, газар дороо нойрсон, хамагhаа hүүлдэ бултайгшадынь мүнөө түлэг дундаа ягааралдан, хүдөө талаар ябa даллан гунха Хабарай h Инаг дуранай хаha!

М. ДА

ЗУРАГ ДЭЭ хан үдэр хээ амтатай даа.

Н. БУРМАКИН

Будамшуу

МӨӨРЭДЭГ ҮХЭРӨӨ МӨӨРТЭЙ БОЛГОЖОРХЁОД...

СЭЛГЕЭ ҮРГЭН Сэлэнгын эрьеhээ холошье бэшэ Дабаан-Ара гэжэ газарта элдин бэлшээри ереэлжэ харагдадаг. «Эрдэм» колхоз эгээл эндэ Ереэгшэн, Мөөрөөшэнүүдээ эдеэлүүлэн бэлшээдэг юм. Гунжад, хашарагууд гунан наhатай болотороо хашаа хорёогүй, хашалан зоборигүй, хагдан, ногоон дээгүүр тангаржа, дэбхэржэ ябадаг. Колхозой нэгэ иимэ гүүртэ Цыбикмит Юндуновна Ванданова, тэрэнэй хүбүүн Павел Бадмаевич Жадамбаев гэгшэдтэ даалгагдаhан байгаа. Эхэ хүбүүн хоёрой ехэ абар туhын ашаг үрые тодорхойлхо гэhэн тоологын комисси толгой дээрэнь тогтожо бууба гээшэ.

— Сайн байна, хүндэтэ айлшад! Сайн бусалтар таар дээрэ hуужа таабари таалсая, олбог дээрэ hуужа онтохо хэлсэе,— гэжэ Ванданова тухашарhан янзатай иигэжэ үгэлбэ гэлэй.

— Цыбикмит Юндуновна, танай харууhалдаг hубай гунжад баагүй бүрин бүтэн юмни, али обортоо гү?—гэжэ асуугаад, колхозой мал hүрэгые актаар тушаажа абахаяа ерэhэн шэнэ зоотехник Д. А. Левкин таабари хэлээд, Вандановае аягүйрхүүлбэ.

— Юртэмсын гурбан хоосон гэжэ мэдэхэ гүш?—гээд, Жадамбаев урдапаань бүдүүлигээр hөөргэдэн асууба. —Бархиржа, хашхаржа байдаг сууряан — нэгэ хоосон, барайжа, болижо байдаг зэрэлгээн—нэгэ хоосон, барижа табижа байдаг зүүдэн—нэгэ хоосон. Яhан эбэртэй яндан үхэрнүүдыетнай газарай габада хээгүйбди, газаа гараад харагты!..

Шалгалтын хиналтын шанга комисси шахамалнуудыень тоолохоёо газаашаа гараба. Олон үхэрнүүд ойро мүргэлдэжэ, холо мөөрэлдэжэ байба. Тоолон гэхэдэнь, аяар хорин найман толгой дуташаба. Зэрлиг боложо бэлшэhэнэйнь зэрэлгээншье харагдабагүй, суу hурагайнь сууряаншье дуулдабагүй.

— Ай бурхан, ум маани, —гэжэ ээдэйнь халаг-хухы болоходо:

— Маани уншанхаар, малаа тоологты. Долоо хоноод ерэтэрнай, добо, жалгануудаа доло нэгжээд, документын ёhоор гүүртээ бүридхөөд байгаарайт!—гэжэ шалгалтын комисси шангаар захирба.

— Жаалда, Жадамбаев,—гэжэ суртаа архидадаг нүхэдэйнгөө хайрлахада, хүйхэр малшан сожоошье татангүй, шарбуунса шэдэжэрхёод, шэлтэй харада шарбагануур зариманаа эльгээдэг байба.

— Энэ наhандаа ужа, эдижэ үрдихэнь шухала. Шахамалай мяхаар шарбин шаража, хахад литр хатаажа, зөөлэн машина дээрэ зоболонгүй бэеэ тэжэжэ ябахын тула ямаршье hаалтын урда зогсохогүйб!—гэжэ Жадамбаев амар жаргал эдлэхэ тухайгаа бардамаар хэлэдэг hэн.

Үнэхөөрөөшье, тиимэ ама алдадаг hэмнай гэжэ үбэрзөөхэйнхид мүнөө болоhон хойно hанаадхиба. Үлтирhэн мяханда шүдэ болгон хурса, үнгэрhэн үйлэдэ хүн болгон сэсэн гэжэ эндэhээ удхатай бэшэ гү? Мүнөөхи комиссиин hэжэглээд, тэрэ гүүртэдэ дахинаа ерэхэдэ, гэнтэ зургаан толгой үхэр үлүү болошонхой байба. Гайхаба, гэлыбэ, гэнэдэжэ hамараа гүбди гээд, гэнтын баялигые дахин гэтэжэ тоолобо. Зургаан үхэр үлүү зангаараа. Үхэр хашарагаа үүсэлжэ эдэмнай үсөөрүүлээгүй, харин үсхэбэрилжэ, колхозой hүрэгые олошоруулхань гээшэ гү гэжэ hанаhан тоологшод машинадаа hуужа мордобо. Хүршэ малшан А. Э. Лхамажаповhaa урихаар туужа, тоологодо асарhан үхэрнүүдынь тэрэл үдэшэндөө гэртээ бусаагдаhан ааб даа. Иимэ рокировкын удхые ойлгоогүй шалгалтын комисси мүнөөхи гүүртэдэмнай үхэрэй тоо үшөө олон болгогдожо үсхэбэрилэгдөө юм аа гү гэжэ гэнэн hанаандаа найдаад, hара болоhон хойно дахинаа ерэбэ.

Гэнэн нүхэд гэдэргээ унан алдаба. Ванданова Жадамбаев хоёрой гүүртэдэ аяар гушан зургаан үхэр ула шэрэгүй үгы болошоhон байба. Юундэ гэнтэ үгы боложо, нэгэтэ бии боложо байhан мал гээшэб гэжэ гайхахын ехээр гайхаhан колхозой правлениин түлөөлэгшэд энэ үйлын нюусые тайлбарилжа өөhэдөө ядаад, Гусиноозёрскын прокуратурын мүрдэгшэдтэ хандаха баатай болобо.

Энээнhээшье болохо таабариие тайлбарилжа hураhан тусхай мэргэжэлтэдэй табгай туруунай мүрөөр ябан мүшхэхэдэнь, мөөрэдэг мал мөөртэй машина боложо мухариhан хэбэртэй. Шэлбэ шагайнь шинэ протектор боложо, яhан эбэрнүүдынь яласала фаранууд боложо, «жадха эльбын» аргаар Жадамбаевай газаа жаахан автомашина боложо жагсаhан байба.

Хамтын зөөриие үмсын зөөлэн «Москвич» болгохын тула найман үхэрөө үнөөхимнай наймаалжархёо ха юм. Жадамбаев хүйхэр «жасын малаар баян болодоггүй» гэhэн үгые мэдэхэгүй байшоо. Һүхын үнсэгөөр тэрэмнай үнжэгэн сохыень мунсадан сохёод, үхэрнүүдые нэгэ нэгээрнь hубарюулан мухарюулжал мэдэбэ. Хүсэл бодолдонь мухарижал байhан үхэрнүүд мухари мухариhаар мөөртэй машина боложо харагдаба гэлэй.

Хулгайгаар алахадань, хүрьгэн Шагжиев Батор шадахысаа туhалалсаад, шанаhан мяханhаань шамарлангүй хүртэлсэhэн байха юм. Харин автолавкын жолоошон Роман Калекин Сэлэнгын райсоюзай магазинууд Жадамбаевай гүүртэ хоёрой хоорондо урагша, хойшоо табилуулан, хойшолонгыень мэдэрбэшье, колхозой үхэрнүүдэй улаан мяханай улаашан болоо. Мүр улаяа хамахын тула хамтын зөөри худалдаhан Жадамбаев нүхэр Калекинэй паспортаар нюураа үнэмшэлhэн байха юм. Дүн хамта 4 мянган 664 түхэриг 05 мүнгэнэй хулгайн мяха Жадамбаевай гүүртэhээ тушаагдаа.

Наймаалжа олоhон юумэн найман хүлтэй, нюужа хэhэн юумэн нютаг дайдаар тарадаг шуу. Тиигэжэ тэрэ гүүртэдэхи үдэр бүриин үүсэлэлгэ тухай hураг Үбэр-Зөөхэйдэ дуулдаhаншье байгаа. Теэд колхозой зөөридэ hанаагаа зобохо тушаалта нюурнууд нюдэ, шэхэгүй хүнүүдтэл ябаа ха юм. Мал тоололго ямаршье болзоргүйгөөр, гуримгүйгөөр хаа яахан эмхидхэгдэдэг байгаа гэжэ элирүүлэгдээ. Хэрбээ шэнэ зоотехнигэй ажал тушаажа абаха үедөө тоололгын комиссиие бүридхөөгүй hаа, мүнөөшье болотор хулгайн мүр обёорогдохогүй байхадаа болохо hэн. Дутаhан 36 үхэрэй найманиинь лаб наймаанда ошоо гэжэ тодорхойлогдоод, бусадынь мүнөөшье болотор мүргүй, hэегүй, хааханууур «бэлшэжэ» ябаа юм ааб даа? Мүрдэлгын дүүрэhэн хойно энэ асуудалда арадай сүүд харюу үгэхэ бэзэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй обкомой пленум тухай информационно мэдээсэл. «Хани барисаанай, үгээ ойлголсолгын оршондо», «Совет-корейн хани барисаанай митинг» — ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин. КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Советдэ, облпрофсоведтэ, ВЛКСМ-эй обкомдо. Захааминай районой совхозуудай малшадай зунай үедэ мяха ехээр үйлэдбэрилхэ талаар социалис уялганууд. «Хабарай тарилга-84». «Зохид болзорто» — А. Шобоевой статья. «Ажалай түрүү залуушуулай слёт» — Л. Болотовагай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Республикын түмэр зам дээрэ. — В. Вовкын статья. Мал ажал — онсо шухала hалбари. «Хонишод үүлтэр hайжаруулга тухай бодомжолхо ёhотой» — С. Убеевэй статья. БАМ: хүнүүд ба үйлэ хэрэгүүд. «Барилгатай хуби заяагаа холбооб» — Н. Дьяченкын статья. Сагүргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй уул Л. Андроновагай денци. Редакцида шэгүүдhээ. «Загаh хаhын урда тээх Цыренжаповай фо

Гурбадахи хууда лит-хэблэл» — 19 — Л. Бурковагай Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэл вет-корейн хани б митинг — ТАС дээсэл (Түгэсхэл 1-дэхи хуудаhанда)

Дүрбэдэхи ху «Субботын үдэрэй — заншалта хуу носхолнууд, мэдээ

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 10.30—«Спортлотогой» 21-дэхи тираж. 10.40— — «Государственная граница» — 4-дэхи фильм. «Красный песок» (2-дохи сери). 12.00—«hайн эд бараа—элбэг ехээр». 12.30—«Уран зурагай искусство». 13.05—«Совет кино»—киножурнал. 13.15 — «hанана гүш, нүхэр». 14.15—«Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 15.00—«Ветераны»—баримтата фильм. 15.30—«Гэр бүлэ ба hургуули». 16.00 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 16.15—«Огторгойн харуулшад. Эсэгэ ороной радиолакациин 50 жэлэй ойдо». 16.30—«Асиф, Васиф, Агасиф» — үхибүүдтэ уран hайханай фильм. 17.35—Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 18.05 — Афган артистнуудай концерт. 18.35—«Ан амитадай аймагта». 19.45 — «9-дэхи студи. 20.35 —«Останкинадахи концертын студида энеэдэ зугаанай үдэшэ». 22.00 — «Время». 22.35—Кинопанорама. 00.15 — Шэнэ hонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Элүүр энхэ байха гээ hаа». 9.30—Баримтата фильмүүд. 10.20—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.50 — Украинын телевидениин программа. 11.50 — «Буэнос-Айрес: город и люди»—баримтата фильм. 12.40 —«Манай гэртэ». 13.40—Уран зохёолой уншалганууд. 14.20 — «СССР-тэ Уласхоорондын хүгжэмтэ хоёрдохи фестивалиин концерт. 15.25—«Хүн — газарай эзэн». 16.25—«Сибириин аялга ,,уунууд». Шэтын телевидениин болон радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. Шэ жуулагдаха. 16.55— шадай клуб».

Улаан-Үдэ. 17.55— классайхид» гэhэн Декабристнуудай баатаршалгада зор дамжуулга. 18.45— шанагшадай, конди лон официантнууда син нэгэдэхи конку очерк. 18.55 —«Би hообди». Запуушуу лагдаhан дамжуулга.

Москва. 19.25 — энхэ байлга». 20.1 Оркестртэй хамта дээрэ гүйсэдхэгдэ 21.00 — «Амгалан ты, багашуул». 2 хоорондын шэнж — «Школа чемпио тата фильм. 22.0 22.35 — «Так ро зыка».

Редакто
Р. Б. ГАРМ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-06 зам редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-81-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95 отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина, 35 Н-04562 Заказ № 121. Индекс 04849